

Mahjas weesis.

Maksa ar peesuhstichanu
par pašči:

par gabu 1 rub. 80 lay.
pufgabū 85 "

Maksa bez peesuhstichanaš
Nihgā:

par gabu 1 rub. — lay.
pufgabū 55 "
3 mehneiči 30 "

Mahj. w. teel isdohts fest-
beenahm no p. 12 fahloht.

Maksa
par fladinašchanu:

par weenas fleijas smaltz-
rakstu (Betit-) rindu, jeb
to weetu, to raksta rinda
cezem, maksa 10 lay.

Redakcija un ekspedizija
Nihgā,

Ernst Plates bilšču- un
grahmatu- druslatawā per-
Behtera basnijas.

Ernst Plates, Mahjas weesa ihpašchneekš un apgahdatajš.

Mahjas weesis isnahš ween reis pa nedeku.

N° 51.

Sestdeenā 20. Dezember

1875.

Rahditajš.

Saunafahš finas. Telegrafa finas.

Gešfšemes finas. No Britātes: pahr sahsfibu. No Kamlas pagasta: rasbaineeku darbi. No Widsemes: mahju- jeb zeematu- pahrdohschana. No Belgawas: Latweeschu draugu beedrihas sapulze. No Kurfemes: gobda- medalas pagasta wezaleem. No Tels- atas: pahr fshlotaju sapulzehm. No Behterburgas: pahr profesora Nordschelba zelofchanu seemetos, — pahr raschojumu Kreewidā. No Kronstadtes: pahr tirgošchanu. No Maslawas: nelaimigš notitums. No Saldas: tureenās buhschana.

Ahršemes finas: No Anglijas: lorda Derby isflaidrojums. No Madrides: Karlistu buhschana. No Franziņas: jaunee senatori. No Turziņas: sultana a istureschanaš.

Suta- maščina. Beetsfirbiba. Sawšarpiga faruna. Sihli notitumi is Nihgas. Gewehrojams.

Peelikumā: Bahra behrna mihslestiba. Seemeescha mihslestiba. Weentulis. Graudi un seedi.

Saunafahš finas.

No Nihgas. Laiks, kas isgahjuschai nedelai beidsotees pawifam bija atlaidees mihsfšis, schini nedelā pahrgrahsijahs un fahla stipri falt. Salis schim brihscham buhtu deesgan, tad tikai Deews sneegu dohtu, jo katram tagad preeksch fwehtkeem us pilšsehtu janobrauz. — Pahr tirgu runajoht japeemin, ka labibas tirgus stahw pawifam meerā, ari no fehl- lahm un kanepehm naw nekahda runa bijuse. Lini tikai kahdi 1000 berkowizi pahrzilati. Silkes naw lihds schim tirgo- goschana pahrgrahsijuschahs. Zena pastahw us 174 rubleem par lastu.

No Parihses. Napoleonam pirmajam par peeminu tika Parihšē uzselts peeminas stabs, kas lohti augstis un lam gala bija Napoleona tehls. Schis leelais stabs tika pa komunes dumpofchanas laiku apgahstis, tā ka Napoleona tehls, no staba gala semē krišdams, gabalu gabalōs faplihja. Tagad schis tehls no jauna tizis taihshts, tā ari pats peeminas stabs fa- taihshts. Bonapartisteem nu leels preeks, ka Napoleona pee- minas- stabs teel atjaunohts. —

No Franziņas. Ministeris Bisse turejis tautas- fapulzē runu, kurā winšch isfajzijs, tā waldiba turpmak istureschotees un kahdus politikas zetis ta staigafchoht. Republikas presidents Mak Mahons isfajzijs, ka winšch esohht ar ministera Bisse runu pilnigi ar meeru. Ka Mak Mahons ar Bisse runu ir ar meeru, tas ir no leela politikas fwara, jo Bisse rohlās bija sena- toru zelchana, pahr ko daschas partijas deesgan furnejuschas.

No Konstantinopeles. Ka no tureenās teel sinohts, tad sultans ir pawehlejis ectaisht diwi teefas- nodatas, weenu preeksch andeles un semlohpibas un weenu preeksch walsts buh- wes darbeem. Schim teefas nodatahm esohht usdohts, lai winas tohs eeksch sultana manifesta isfludinatohs pahrgrahsi- jumus fahloht bes kaweschanas isdarht. — Ka pa telegrafu

teel no Konstantinopeles sinohts, tad 5 Turku bataloneem bi- juse sihwa kaufchanahs ar dumpineekeem. Dumpineeki tikufchi fakauti, tā ka wineem bijis ja- aishchg kalnōs.

No Herzegowinas. Ka no Austrijas rohbeschahm teel si- nohts, tad schinis deenas bijuse sihwa kaufchanahs pee No- was starp Turkeem un Bosnijas dumpineekeem. Dumpineeki Turkeem usbrukdami tohs eefahkumā fabaidija; bet Turki drihs no jawahm bailehm fapfirdsa un fahla dumpineekus waijacht. Dumpineeki fakauti fahla behgt un behgdami pasaudeja 28 salbatus. Zits kautinšch atkal bijis pee Herzeg- Stoles. Turku bijufchi 500 un dumpineeku 340. Lai gan Turku bija wai- rak, tad tomehr wini tika no dumpineekeem fakauti. Schis dumpineeku pulziņsch Turkus pahrspehjis tagad fahf usbrukt tureenās Turku eedfshwotajeem un atnem teem ehdamas- leetas un lohpu barus.

No Ragufes teel sinohts, ka Sewers Pascha raugoht kri- stigeem Turziņas pawalstneekeem zaur to ufstizibu eedehstiht pret waldbibu, ka winšch tohs eezeloht walsts amatōs; tā par pee- mehru winšch Mihjatu Kadowiti, kas ar dumpineekeem stahwe- jis fadraudsfiba, eezehlis par amata- wihru eeksch Nowesenjes.

No Rohmas. Kardinali bija pee pahwesta nogahjuschi tam us seemas- fwehtkeem (ahrsemēs, tā jaw finams, seemas- fwehtki pa 12 deenahm agraki) laimes wehledami. Pahwests par laimes- wehleschanu pateikdamees, turejis runu. Schini runā winšch fajzijs, ka tagad atnahkufchi pagana keisera Ne- rona laiki, kur wifa kristiga buhschana teeloht ispohtita.

No Greezijas. Greezijas ministerija isflaiduse rakstu pee faweem weetneekeem ahrsemēs. Schini rakstā isfajiti tee jo eewehrojamee pahrmetumi bijufchai ministerijai. Leelakais pah- metums ir tas, ka bijuse ministerija fpreeduse pahr walsts isdohschanahm, bes ka pehz likuma nofazitais fkaits lohzehtu buhtu bijis klahht, jo leela data lohzehtu nenehma pee sehde- schanahm wairs dalibu, tad pretoschanahs bija zehlfeshs. Us scho peerahdito nekahrtibu atbalstidamahs tagadeja ministe- rija atmet daschus bijuschahs ministerijas nospreedumus.

Telegrafa finas.

No Behterburgas tai 18. Dezemberi. Leelsirštam Michai- lam Nikolajewitscham un wina laulatai draudsenei Olga Feodorownai Deews dahwinajis jaunu dehlu, kas pec fwehtas kristibas dabujis to wahrdu Aleksejs.

— Leelsirštenes Marijas Nikolajewnas weweliba atrohdabs tahdā pašča buhschana.

Geschiedemes sinas.

No Trifates. Ari daschas jahdības pee mums ir paštrah-datas, kas apleezina, ka sagtu juga ar fauso wafaru naw wis isniklufe, bet pilnigi paštrahwejuše. Tā, par prohwi, Ot-tobera mehneši, Teepeles Ruka krohgā, tika no stadalas issagts kahdam Zehsneekam (Ruzseneesham) sirgs, kas kahdus 80 rubl. bij wehrtis, un pašcham krohdseneekam bruhni spahnaini, reschgiti, pehz Trifateeschu wihses taisiti — dsels-afu rati, wehrtibā kahdus 50 rubl. — Zehsneeks bij no Balkas bruga-teežas braukdams, kur bij mekleht gahjis pehz fawa jaw agraf nosagta sirga; jo bija dsirdejis, ka pee Balkas bruga-teežas esohht daschi sagti sirgi eesuhititi. Bet nu wihrām, pirmo meklejohht, nosohg ari ohtru, tā ka par maksu bij janem wihrs un sirgs, kas ratus lihds Zehsim nowed. — Tā eet daschreis pašaulē: No pohsta pohstā, no fahdes fahdē. — Waj Zehs-neeks fawus sirgus ir tagad rohlā dabujis, nesin, bet Ruka-krohdseneeka rati, ka braukti, tā brauz wehl fchodeen. —

Fr. Mühlberg.

No Ramkas pagasta mums teel sinohts pahr fchahdu nelaimigu atgadījumū: Tai nakti no 2tra us 3fcho Dezemberi atgadijahs Deglipa krohdseneeka puisham no Ramkas pagasta braukt ar bairišcha alus wesumu, un atpakal brauzohht us mahjahm winam usbruka zelā rasbaineeki. Tas bijis tā: Tai starpā no Jaun-Beebalgas lihds Deglipa krohgām diwi tehwinī wina sirgam pee galwas peekehruschees un prasijuschī, lai naudu dohdohht; ja naudu nedohschohht, tad winu nositischohht. Nelaimigais pahrbijees gan jazijis, ka fchim naudas ne-efohht ko doht; bet treschais tehwinisch lā nahjis tā fitis un pahr-fitis galwu nelaimigam, tā ka tuhlin asinis jahkuschas nahkt. Nelaimigo isluhkojuschī un naudu ne-atraduschī, rasbaineeki dewuschees zelā. Nabaga puisis, pehz kahda laizina atspirdsis, mahjā eebrauzis un lai gan asinis bija noskrehjušchas, tad tomehr duhšču fanehnis krohgā eegahja. Krohdsineeks fawu ar asinim aplahhtu puisi eerandsidams fajibees un prasijis, kur fchis tahds wihs ar asinim palizis un kahda nelaimē tam notikufe. Nelaimigais, no leelahm fahpehm pahrnemts, mas ko fpehjis istahstihht, tikai teizis, ka rasbaineeki winu fche pat meshā efohht fagrahbuščī un galwu fajituschī. Krohdsineekam nu prahtā eeschahwees, ka krohgā ziti nelahdi ne-bijuschī, ka kahdi trihs wihi, no sirgus us mahjahm braukdami; war-buht, tā krohdsineeks dohmajis, waj tee pašchi nebuhs bijuschī tee rasbaineeki. Ar dohmajchanu ilgi nekawedamees krohdsineeks lizis ohtram puisham eejuhgt sirgu un tad dsinuschees rasbaineekem pakal un weenu no teem fitejeem, kas ari Deglipa krohgā bijis, atraduschī Jaun-Beebalgas basnijas krohgā un to tureenas polizejai nodewuschī. Sakertais ari issazijis, ka winisch ar faweem beedreem to rasbaineeku darbu paštrah-dajis un kas wina beedri efohht. Ohtrā deenā ari fchee diwi tikuschī sakerti un polizejai nodohhti. Sawam pelnitam sohdam sakertee nu wairs ne-ibehgē.

P. Sch . . . a.

No Widsemes. Pahr mahju- jeb zeematu-pahrdohschanu Widsemē atrohdam jo plaschakas sinas eelščh „Rig. Ztg.“ Schini 1874/75tā fainmeezibas gadā bija no privat muischahm un mahjitaju muischahm pahrdohstas 9708 mahjas ar 211,105 dahldereem semes un us renti isdohstas 16,269 mahjas ar 324,649 dahldereem semes. Lai gan rahmi, tad tomehr us preeščhu dohdahs mahju-pahrdohschana Widsemē, lā to fchahdi fkaikti peerahda: 1871/72tā gadā bija pahrdohstas

6088 mahjas, 1872/73fchā gadā — 6577 mahjas, 1873/74tā gadā — 8311 mahjas un 1874/75tā gadā, lā jaw peeminejam, 9708 mahjas. Pahr krohna muischahm runajohht jajaka, ka pahrdohstas ir 27,004 dejatinas un us renti isdohstas 306,451 dejatinas. Pahr labibas krahjumu, kas atrohnahs Widsemes semneeku magasihnes, sinojohht, jajaka, ka tur atrohdahs 297,938 fchetwertī rudsu un 378,480 fchetwertī wafarajas, pawisam lohpa 676,418 fchetwertī. Ja nu fchetwertu labibas peenem par 6 rubleem wehrtibā, tad tas istaija tahdu kapitalu, kas il gadus atmet kahdus 200,000 rublu, kas gluschī eet pašuschana, kad tik daudis labibas tura.

No Jelgawas. Pahr Latweeschu draugu beedribas fapulzi isgahjuščhā numurā ihsumā peeminejam; tagad wehl kahdu wahrdu fazisim. Sehdeschanu eesahka beedribas presidents ar tā nosaukto atklahschanas runu, kurā winisch peemineja daschas wehleschanas un ari pahremešanas, kas no daschas pušes tikuschas issazitas pret beedribu, un pahrspreedā, zil tahlu tahs buhtu beedribai ja-eewehro un zil tahlu beedriba tahs ari war eewehroht. Pehz presidents runas beedribas direktori pašneedsa pahrskatu pahr raksteem un grahmatahm, kas beidsamā gadā laudis islaihtas. Widsemes direktors fawā pahrskatā fchahdas grahmatas par teizamahm un derigahm apshmeja: „Pa-fazines jeb jabulas“ (no Groon), „Peemina“ (no B. Dihrika), „Behnu draugs“ (no E. Schroedera), „Lomonosow“ (no Brihwsenneeka) un wehl daschas zitas; tad ari „Darbu“ (no N. Thomsona isdohsta awise) apshmeja par derigu laikarakstu, kas kreetnus mahzibas-rakstus pašneedis pahr dabas-finatnibahm. Kursemes direktors fawā pahrskatā wiju pirms peemineja Kursemes jaunohs fshoklas likumus un tad ari daschus rakstus, gan teizamus, gan sehnalainus. Pehz fcheem pahrskateem fchulrahhts Gulecke L. lasija preeščhā rakstu, kurā bija fastahdijis eewehrojumu likumus preeščhā lasijchanas grahmatas farakstijchanas. Scho leetu pahrspreechohht tita komi-fija eezelti tshetri kungi, kas lai isstrahdatu preeščhlikumu, ka Latweeschu lasijchanas grahmata buhtu fastahdama, un kas ari lai pahrspreestu, waj preeščh fchahdas farakstijchanas ne-buhtu nospreechama gohda makfa. Gulecka lunga rakstu, fawu derigu eewehrojumu padohmu dehl, nospreedā usnemt L. dr. beedribas rakstu krahjuna (Magazin). Kad usdohtee kandidati bija par beedreem usnemi, tad pulsten 5 sehdeschanu fleh-dsa un dewahs pee maltites. Pee maltites tika daschas we-felibas issauktas. Pehz tam Naumas mahjitajs Bierhuff L. garakā runā istahstija fawus panahkumus pee tā nosaukto pilskanu rakshanu. Tur usrakuschī wezus kapus, kur atraduschī kara-erohtfchus un ari naudas gabalus. No naudas gabaleem warejuschī rodseht kapu wezumu. Bibliotekars Dr. Berkholza kungs runaja pahr Latwju sentščhu deeweem, pee-rahdidams ka fchini leetā daschadas juffchanas Latweeschu rakstos eelihduščas. Beigās presidents Bielensteina kungs la-fija pahr „Saules-teilahm“ (Sonnenmythen). Schē klahht waram peemineht, ka Mihg. Latw. beedribas finatnibas komi-fija pahr minetahm teilahm fastahdohht rakstu, kas laikam tiks laudis islaists. Ohtrā deenā Latw. dr. beedriba pahrspreedā ortografijas leetu, bet ihfa laika dehl fcho fwarigu spreeschanu newareja nobeigt. Buhtu jawehlahs, ka ta no ohtras wif-pahrigahs fshlotaju fapulzes eezelta komi-fija preeščh orto-grafijas apspreechanas ari ar Latw. dr. beedribu farunatohs un tā tad fawds spreedumds weenotohs.

No Kurfemes. Kā „Kurfemes gubernijas awises“ sino, tad ņahabi Kurfemes pagasta wezakee dabujuschi dahwatas medatas pee Stanislawa bantes par usjstibu, un prohti: Lindes pagasta wezakais K. Meschapuke, Greenwaltes pagasta wezakais K. Lohde, Tadaiku pagasta wezakais A. Wanags un Striku bijuschais pagasta wezakais J. Neumans.

No Tchrpatas. Pahr Kurfemes ņkholotaju ņapulzehm jeb konferenzehm sinodams „Esti Postimees“ isņaka ņawas dohmas pahr to, ņil derigi buhtu, ka ari Zgaunu apgabalds ņchahdas ņkholotaju ņapulzes tiktu isrihlotas, un to isņazidams norahda, ka Widsemes tņchetrds Latweeschu aprinkds tikuschas noturetas ņkholotaju konferenzes, turpreti Widsemes tņchetrds Zgaunu aprinkds neweenu konferenzi nenoturejuschi; Zgaunu aprinkds wiņs paleekoht pa wezam k̆a biņis, zaur ko gan nekahds ihpaņchs grehls ne-efoht nodarihts, bet ari nekahds labums ne-efoht panahkts. Pasch̆a Zgaunu sem̆ ar ņkholotaju konferenzehm wehl plahnaki klahjotees, jo tur neteekoht ne weens wahrds runahs pahr ņchahdahm ņapulzehm, lai gan kahds ņkholotajs is Harrienes ņawas dohmas pahr tahdu ņapultņchu wajadsi-bahm isņazijis. Daschas is wina dohmahm efoht atmetamas, tapeh; ka tahs pilnigi neņaderoht ar ņkholas waldbibas likumeem un noņazijumeem. Ja tahdas ņkholotaju ņapulzes, ņaka „Esti Postimees“ ņaw̆a sinojum̆a, teel isrihlotas, tad tahs tikai war isrihoht ar peenahkamas waldbibas atkautņchunu un sinu.

No Pehterburgas. Kreewu tirdsneeziabas un ruhpneeziabas weizinaschanas beedrib̆a Schawrows pasinojis, ka kahds kungs, kas ņawu wahrdu negriboht ispaust, dahwinajis 25,000 rublu, lai profesors Nordenņchelds (Nordenņkjold) waretu wehl reis apmekleht Seemetu-ledus-juhru un, ja eespehjam̆s, nokluht lihds Behringa juhrai (starp Asiju un Ameriku) deht ismekleņchanas, waj Seemetu-ledus-juhra neleel andeles kugneezibai kahdus ņchkehrņchilus zel̆a un waj newaretu pa auffs̆o seemeli tuwaki Ameriku ņaņneegt. Nordenņchelds tahdu peedahwinaschunu peenehm̆is un griboht jaw nahkofsch̆a wasar̆a atkal zel̆a dohtees. Pahr Nordenņcheldu runajoht mums japeeleel wehl ņchahdas ņinas pahr ņcha gada Sweedru zel̆osch̆anu pa Seemeta-widuzi. Profesoram Nordenņcheldam, kas jaw peezas zel̆osch̆anas usnehm̆is pa seemeta-widuzi, ir isdewees no Norwegijas ar kugi aistluht zaur ledus-juhru lihds weenai is tahm leelakahm Sibirijas upehm, prohti lihds Jeniseijas leelupei. Was Sweedru kugis, tai St̆a Juni no Tromsoe isbrauldams bija laimigaks nela zits kugis, lam ledus-juhrai Sibirijas seemetds wajadņeja zauri ppeestees, bet ledus deht newareja gar Nowaju semtu garam tikt. Minetais Sweedru kugis ritigi Jeniseijas leelupi ņaņneedsa. Tani pasch̆a reis̆a zaur Nordenņchelda zel̆osch̆anu ari ir peerahdihts, ka pa Karijas juhru kugosch̆ana eespehjama, ko ari Norwegeeschu rohnu-medineeki 1870t̆a un 1871m̆a zaur ņawu braukņchunu bija apleezinajuschi. Schis atradums, k̆a jaw minejam, war buht no leela ņwara preeksch kugosch̆anas.

— „Waldbibas wehstnesis“ pasneeds pahr ņchi gada raņchojumu daschds Kreewijas widds ņchahdas ņinas, no kurahm kahdas ņche usņihmesim. Widsemes gubernija seemas ņehja bijuse zaur zaurim laba; wasaraja laika deht newisai brangi isdewuschs. Zaur-zaurim no muischu laukeem no weenas desetin̆as iskults: puhru (seemas-kweeschu) $8\frac{4}{10}$, rudsu $8\frac{7}{10}$, wasaras-kweeschu 7, ausu $9\frac{3}{10}$, meeschu $7\frac{8}{10}$, kartupetu $60\frac{9}{10}$ tņchetwertu; no semneeku laukeem eenemts no desetin̆as: puhru $7\frac{1}{10}$, rudsu $7\frac{6}{10}$, wasaras-kweeschu $6\frac{5}{10}$, ausu $7\frac{5}{10}$.

meeschu $6\frac{5}{10}$, kartupetu $53\frac{2}{10}$ tņchetwertu. Peh; kreischm tee labakee plahwumi tika ņanemti Wallas, Zehsu un Walmeeras kreis̆as, tee sliktakee Sahnu ņalas kreis̆e. — Witebņkas gubernija ir no weenas desetin̆as eenemts: puhru no $2\frac{1}{2}$ —7 tņchetw., rudsu no 3—8 tņchetw., meeschu no $1\frac{1}{2}$ —5 tņchetw., griku no $1\frac{1}{2}$ —5 tņchetw., wasaras-rudsu no 2—4 tņchetw., ņirnu no 1—5 tņchetw. un kartupetu no 4—60 tņchetw. Pahr lineem runajoht ņasaka, ka leela data sem ņueega palikdama ņamaitajuschs. — Tulas gubernija no weenas desetin̆as eenemts: puhru no $3\frac{1}{2}$ — $7\frac{3}{16}$ tņchetw., wasaras-kweeschu no $1\frac{7}{16}$ — $6\frac{6}{16}$ tņchetw., rudsu no 3— $7\frac{3}{16}$ tņchetw., meeschu no 3— $5\frac{1}{2}$ tņchetw., ausu no 5—7 tņchetw. un kartupetu no 14—65 tņchetw. — Tņchernigomas gubernija ņcha gada raņchojumi plahni isdewuschees. Dauds weetas plahwumi tik wahji bijuschi, ka pat ņehkla neeenahkuse. Seena ir lohti mas, zaur ko lohpu-tureschana ir masum̆a gahjuse un zen̆as krituschas.

No Kronstadtes teel sinohts, ka ņchis gads kugosch̆an̆a gluschi isdewigs biņis, tikai rudsi ņchogad efoht masal aiswesti nela isgahjusch̆a gada. Aiswesti efoht 1,722,000 tņchetwertu rudsu, 665,000 tņchetw. kweeschu, 2,047,000 tņchetw. ausas, 523,063 pudi kanepju, 1,054,000 pudi linu un 18,600 wahtes ņpirta (katra wahte ņaturoht 43 wedri); bes tam wehl balki, dehti u. z. No mineta ņpirta 15,508 wahtes efoht gahjuschas us Libekas pilņsehtu un zitas us Hamburgas pilņsehtu. Is tam nu redsams, ka is Kreewijas ņahl papilnam ņpirtu aiswest us Wahziju.

No Maskawas. K̆a turceenas awises sino, tad Nowembera beiğas Maskaweeschi tikuschi isbeedeti zaur kahdu pehrkonam lihdsigu trohņni jeb riheenu. Schis trohņnis zehlees no kahda seepju fabrika, kas kahdam ahrsemneekam Fogtam peederejis. Fabrikis jaw kahdus mehneschus nestrahdasjis, jo fabrika ihpaņchneekam nauda peetruskuņe preeksch strahdaschanas; bet kahds zits ar wahrdu Bjerchmanis fabrika ehku isleetajis preeksch kahda ihpaņcha strahdneekem nepasihstama fabrikata jeb isstrahdajuma ņagatawoschanas. Bjerchmanis kahdu deenu apmeklejis ņawu strahdneeku Andrejewu un wina darbus apņlatijees un tad aigahjis pee Fogta, kas ar ņawu familiju kahda fabrika ehlas daia dsihwoja. Tur nu wisi dsihra tehju, kad fabrika ehla tika gais̆a ņpirta ar tahdu trohņni, ka wairak werstu tahlu riheeschanu dsirdejuschi. Strahdneeks ņawu dsihwibu pasaudejis un Bjerchmanis ar Fogtu tikuschi nahwigi eewainoti, k̆a ka wehlat nomiruschi.

No Zaltas, Krim̆a. No 1ma lihds 4tam Dezemberam bija t̆e tahda ņalna, ar wisai bahrgu seemeli, kahdu pat ņchejeenes ņirmgalwi nepeemin. Aukstums ņneedsa lihds 12 grahdeem wehja puse. Newaijaga aismirsi, ka Zalta ir ta wisu siltaka weeta Krim̆a, kur pa leelakai daikai wisu zauru seemu ņalna tikai pa naktim 3 lihds 5 grahdeem ņneeds un deen̆a atkal silt̆s. Dibri behdas bija ņlatotees, ka laudis no aukstuma trihjedami un drebedami nesinaja kur dehtees, jo dsihwolki, kas ņch̆e us ahtru rohku teel buhweti, netura nemas siltumu; turklah maltas aņs malņa no 30 lihds 40 rubl. Wis̆a Zalt̆a nebuhs wairak, k̆a 10 tahdu namu, kuzds war no 10 lihds 12 grahdeem leela aukstuma glahbtees. — Zalt̆a dsihwo lihds kahdu 80 lutera tizigu, kuri ņcho rubeni eesahla ņew basnizu buhweht. Daisnibu ņaloht, wini ir lohti nadņigi ņchini leet̆a, — lasija dahwanas pa wisu pasauli, kur tik ween waredami, un pilnigi panahza ņawu mehri. Ar bas-

nizu radisees ir sprediķu lasītājs un ko tad gan wehl wairaf wehletees? — No behrna deenahm atminohs, ka pee mums Baltijā, tad par Krimu ko runaja un stahstija, tad mehdsā arweenu teikt, ka tur wihna-kohti augoht pa pakalnehm tapat kā pee mums alkšhni, behrfi un eewas un ka wihn-ohgas ehdoht tur katriš, kā pee mums semenēs, jeb zitas mešha-ohgas. Tagad zil nezif cepasinees ar Krimu un winas wihn-ohgahm, waru pasneegt lasitajam kahdas pateefas siuas. Krima teefham flawejahs ar sawahm wihn-ohgahm un wihnu, bet tif leeliški wis ta leeta tē naw, kā to daschs labs pee mums dohma. Wihna-kohti aug tif tad un dohd labus augus, kad tee labā semē stahditi, labi kohpti teef. No Krimas deenwidns krašta malas nodarbojahs pa leelakai datai fchejeenes eedfihwotaji ar wihna-dahrseem. Tāhs labakahs wihn-ohgas aug tikai ap Jaltu, zitas ir kohti fshahbas, tadeht ka klimats aukstāks un mitrāks. Mahrzina wihn-ohgu maksā wafarā 5 lihds 12 kap. Labu, tā fakohht tihru, nefamaitatu wihnu war fchē par 40 lihds 70 kap. buteli pirkt. Bet tā kā Krimā kohti mas eedfihwotaju, tad laudis newar fchē nelo leelišku usfahkt, jo kreetnu strahdneeku truhkst pawifam, un tee kas fchē dabujami, praša par deenu 1 rub. lihds 1 rub. 50 kap. Zaur tam nahf wihna apstrahdashana wifai dahrga, tā ka pat fchejeenes leelakee wihna-dahrseeki, kā Woronzowā un Rajewskis nespehi ar ahrfemes wihneem konkureereht (fajenstees).

Jurjahna Dahwis.

Ahrfemes siuas.

No Anglijas. Anglijas ahrigu leetu ministeris lords Derby Edinburgā buhdams turejis tur runu, kurā winšch ari peemi-nejis Suezes-kanata akzijas pirfshanu. Winšch pahf fcho leetu runadams faka, ka ahrfemehm newarohht par launu nemt, kad winas pahfpreefchoht Anglijas istureschanohs Suezes-kanata leetā, un Anglijai no fawas pufes pahf tam ne-efohht neta ko baiditees, jo Anglija, Suezes-kanata akzijas nopirkdama, nelo ne-efohht padarijufe, kas buhtu nepareisi jeb pret sawstarpigeem tautas nolikumeem. Anglija tamdeht tikai minetas akzijas pirfufe, lai wina waretu taisno uhdens-zetu no Giropas us Indiju few nekawetu ustureht. Scho zetu Anglija tikai gribejufe few ustureht, bet ne pahrwaldibu pahf Egipiti eeguhht, kā to daschi politikas wihri issazijufchi. Giropa arweenu Anglijai ustizejufe un ari fchini Suezes-kanata leetā ustizefchoht, tā ka ne pahf kahdeem nemeereem ne-efohht jabihstahs. Turklahht ari fchi leeta nahlfchoht parlamentē pee pahfpreefchanas. Schē klahht ari japeemin, ka Bismarks, kā ahrfemes awises sino, efohht nolaidis pa telegrafu pee lorda Derby laimes wehleschanu, ka Anglija sinajufe isdewigā laikā Suezes-kanata akzijas nopirkt.

— Lai gan Anglija isdaudsinata pa kohti apgaismotu un attihstijufchohs tautu, tad ari tomehr Anglijā ir apgabali, kur mahnu tiziba wehl plauktin plaukt. Tā par peemehru kahds Anglis Heiwuds (Hywood) noštis kahdu wezu feewu, dohmādams, ka efohht ragana. Pee teefu ismekleschanas israh-dijees, ka ne tikai Heiwuds tahds mahnu tizigs, bet wehl laba data no tureenas eedfihwotajeem tahda pate, kas dohma, ka wehl deesgan winau starpā tahdu raganu. Teefa mineto leetu ismeklejufe, nofajija Heiwudu par ahrprahtigu un nospreeda, ka tas us wifu muhschu ja-eevlohdfi traku- jeb ahrprahtigonamā.

— Anglija tagad stipri darbojotees, fawa kara-fpehla eerik-

tes pahrlabodama un tā jagatawodama, ka wifs buhtu labrtibā, ja karfch buhtu fahklams. Anglijas kara-fpehlam fchahda eerikte: katram semes apgabalam ir nolikts faws flaits saldatu, kas tam kara deenastā jadohd. Lihds fchim bija tā, ka par naudu ihreja jaunus laudis, kas par labu maksu kara-deenastā gahja. Turklahht katram apgabalam par sawu noliktu saldatu flaitlu wajaga gahdaht, un ja newar dabuht par naudu ihreht, tad pascheem lohses jawell un no sawejeem tas flaitls ja-ispilda. Lai nu gan katram apgabalam tas flaitls saldatu nospreests, tad tomehr parlamentam ta wala attauta, wajadfigōs laikōs to flaitlu pa-augstinahht. Tagad nu nodohmajufchi fcho wezo eerikti pahrgrohsht.

No Madrides. Kā jaw lasitajeem sinams, tad Don Karlofam arweenu fahf plahnaki eet, lai gan fchur tur kahds pulzinfch wehl ranga pret waldbas kara-pulkeem pretotees. Tā par peemehru eefch Katolonijas pawalstes, kur waldbas generalis Martinez Kampos gandrihs pawifam Karlistus padfinis, — tur tagad kahds Karlistu wadonis Katolonijas eedfihwotajus usazinajis, lai tee pee Don Karloja peebeedrojotees, ka waretu no jauna karu eefahkt. Kahdi simti, warbuht ari kahdi tuhstofchi deenas-sagti un wafanki jalafstees, kas negrib strahdaht, bet gohdigs zilwels to gan nedarihs. Generalis Martinez Kampos nu ari par tam gahdajis, ka wajadfigās wectās teef saldati istahditi, lai Karlistu laupitaju bari tureenas eedfihwotajeem usbrukdami fshadi nepadaritu. Tad ari winšch islaidis isfludinajumu, kurā winšch Katolonijas eedfihwotajeem isfaka, ka wineem buhtu pret Karlisteem ja-isturahs, ihpafchi pret teem pulkeem, kas us laupifchanu iseet.

— Spanijas bijufcha kehneene Isabela, fawa dehla, kehna Alfonso waldfichanas leetās eemaisdamahs, efohht pahwestam laidufe wehstuli, lai winšch rakstohht pee kehna Alfonso, ka tas lai atlaichoht jawus ministerus. Pahwests, negribedams zita darifchanas eejauktees, zaur to islihdsejees, ka Isabelai nosuhthjis sawu fwehtibu.

No Spanijas. Kā no tureenas teef sinohts, tad Spanijas kara-leetu ministeris, generalis Jowellars, efohht usnehmis Kubas falas pahrwaldifchanu un tai 18tā Dezemberi us tureenu aisbraufchoht. Kā lasitajeem jaw sinams, tad us Kubas falu iszehlees dumpis pret Spanijas waldbibu. Spanijas waldbiba lihds fchim nespehja stingraki kertees pee dumpja apspeefchanas Kubā, tapehž ka winai Spanijā deesgan ta darba bija ar Karlisteem; bet tagad, kā leekahs, wina Karlistus tif tahlu pahfpehjuje, ka neween generali Jowelaru, bet ari kara pulkus fpehi us Kubas falu aissuhthht, jo fchinis deenas laba teefa saldatu tilufchi us Kubu aissuhthiti. Jowellars ir isweizigs pahrwaldneeks un isrihlotajs, tā ka war zereht, ka winam isdohjees ari Kubas falā dumpi apspeest un wifu labrtibā eegrohsht.

No Franrijas. Franrijai pawifam bija zetami 75 senatori un tee tagad wif ezejkti. Zif fchim brihsham sinams, tad starp teem 75 senatoreem ir ezejkti 50 lohjekti, kas peeder pee republikaneefchu partijai, tā ka republikas waldbai zaur to stipra atspaida. Sinams zitahm partijahm tas nu nemas naw pa prahtam un efohht kohti dujmigi us wirsministeri Biffe (Buffet), tam pahrmesdami, ka winšch zaur sawu negudru istureschanohs pee tam wainigs, ka republikaneefchi pee senatoru zelfchanas dabujufchi wirsrohlu.

No Turcijas. Kā tagad awises sino, tad Turku sultans gan nebuhtu sawu manifestu (pahf fcho manifestu jaw isgah-

juschâ numurâ sinojam) til drihs pasludinajis, jo winſch ze-
reja, la leelwalſtis til drihs ſawâ ſarpâ neweenosees, bet kad
pa telegrafu ta ſina uſ Konſtantinopeli atnahja, kurâ muhſu
augſta Keiſara wahrdi, uſ Jura ſwehtleem Behterburgâ runati,
bija paſinoti, tad ſultans wairs nekawejahs ar ſawa mani-
feſta iſfludinafchanu. Leelakas ruhpes nekâ Herzegowineefchu
dumpis ſultanam dara naudas truhkums. Kad ſinanz-miniſte-
ris ſchehlojahs pah tam, ka ſultans par dauds naudas iſteh-
rejoht un ka winſch, prohti miniſteris, neſinoht, kur lai naudu
iſtraujoht, tad ſultans palizis duſmigs. „Ro,“ winſch iſſau-
zees, „waj 30 milionu wehrgu newar uſtureht weenu kungu.“
Sinams ar duſmoſchanu newar naudas truhkumu iſdeldeht,
un ta tad ari Turku waldiba ſahluſe dohmaht, ka lai pee
wajjadſigas naudas teekoht. Râ ahrfemes awiſes ſino, tad
Turku waldiba nodohmajufe pahredoht Kretas ſalu Wi-
dus-juhrà. Angli par ſcho ſalu ſohlijuſchi 20 mil. rublu,
pehſ muhſu naudas rehkinajoht.

Suta-maſchina.

(Behſ profefora Moll.)
(Statees N° 48.)

Greeſſimees atkal pee ſuta-maſchinas paſchas. Kuloma
maſchina bij, ka jaw redſejahm, preekſch uhdens-iſpumpſchanas
par derigu atraſta un no daudſeem kaln-raktuwu ihpaſchnee-
keem eegahdata. Bet drihs ſahla pah winu ſuhdſibas zeltees,
ka ta par dauds kurinama materiala tehrejoht; un ſchis ſuh-
dſibas bij pateefas. Dapehſ, ja drihſumâ ne-iſdohtohs Ku-
loma maſchinu pahrlaboht, tad wina buhtu ja-atmet. Jo
lihds ar maſchinu wairoſchanohs zehlahs kurinams materiala
zenâ un paredsams bij, ka ſchis ihfâ laikâ til augſti pazel-
fees, ka no maſchinas wairs nekahda pelna ne-atlehts. Daudſi
zihtahs wajjadſigo pahrlabojumu atraſt, bet weens wihrs bij
preekſch ſuta-maſchinas pazelſchanas radihſts, kuram netil ween
ſchis pahrlabojums iſdewahs, bet wehl dauds ziti, jo ſwarigi.
Schis wihrs bij Dſchems Watts.

Dſchems Watts bij 19tâ Janwari 1736tâ gadâ dſimis. Ma-
ſatine ſlimigs buhdams winſch ſkohlunefſchja apmekleht un
winam bij ar to japeeteel, ko kreetni wezaki mahjâ mahzija.
Bet Raditajs bij winam lihds dewis dedſigu garu, brangu at-
minas-ſpehku un pah wifahm leetahm wairak, ne-iſpildidamu
ſahribu dabas noſlehpumus iſdibinaht. Beſ tam winſch ne-
til ween ſawâ amafâ, kurâ winſch leelu iſweizibu ſajneeda,
bet katra brihdi eekſch dſihwes bij uſmanigs uſ to ſihkalo lee-
tinu un neezigako atgadijumu, zaur ko winſch daſchu ſwarigu
dabas likumu azu-mirkli aplehra, ap kuru dſiti mahziti wihti
warbuht puſmuhſcha beſſekmigi nodarbotohs. Londone winſch
iſmahzjahs par mekaniſki*) un peenehma tad Glasgowa weetu
pee tureenes uniwerſitetes. Te winſch dabuja ſataiſiht Ku-
loma maſchinas muduli un pee ſcha darba, kas winam brangi
iſdewahs, winſch ta eedraudſejahs ar ſuta-maſchinu, ka winas
pahrlabofchanu ſawam muhſcham par mehrki nolika.

Battam tuhliſt eekrita azis, ka Kuloma maſchina wiſai
dauds ſuta iſſchleherſch, jo preekſch katra klutſcha zela wina
iſtehre trihsreiſ til dauds ſuta, zil zilinderi ſa-eet. Wainu
winſch tuhliſt atrada eekſch ta, ka zilinderim diwejadi glufchi
prehti darbi bij ja-iſdara. Winam bij te karſts ſuts, te
aukſts uhdens, preekſch ſuta atdſiſinaſchanas, ja-uſnem. Zaur
to tika zilinderis atdſiſinahts, kuru ſaſildoht leela daſa ſuta

atkal par uhdeni pahrwehſchahs, winam ſawu ſiltumu atdoh-
dama. Beſ tam zilinderis no ahreenes gaiſa ari ſtipri tika
atdſiſinahts. Pret pehdejo wainu Watts zilinderim nodohmaja
aplikt kohla mehteli, pret pirmo winſch iſgudroja futu ne zi-
linderi ſabeſinaht, bet ihpaſchâ ſabeſinatajâ, kuru par Kon-
denſatoru noſauza.

Kondenſators ir ihpaſchs trauks, zaur ſtrumpehm ar ſuta-
katlu un zilinderi ſaweenohſts; beſ ſchahm diwahm ſtrumpehm
wehl zaur weenu ſtrumpi teel winâ, tapat ka agrak zilinderi
aukſts uhdens eekſprijehts. Kondenſatora darboſchanahs ir ſchi:
papreekſch teel gaiſs ar no ſuta-katla eelaiſta ſuta palihgu
zaur ihpaſchu wentili no kondenſatora iſdſihts. Tilkihds ka
kondenſators ar futu pildijees ir, teel minetais wentils aiſtai-
ſihts un ari no ſuta katla eekſch kondenſatora dſihdamees
ſuts apturehts. Ja tagad ſuta pilnaja kondenſatorâ aukſtu
uhdeni eekſprije, tad winâ zelahs, tapat ka agrak zilinderi,
gaiſa tufſcha ruhme. Kad nu turpmaſ arweenu uhdeni
kondenſatorâ eekſprijehts un kad kluzis zilinderi lihds augſchaj
nogahjis, zilinderi ar kondenſatoru zaur mineto ſtrumpi ſawee-
nohs, tad ſteigfees ſuts no zilindera kondenſatorâ un tur at-
dſiſis par uhdeni ſabeſinafees. Zaur to zelfees zilinder
apaſch klutſcha, tapat ka agrak, tufſcha ruhme un kluzis
dohfees uſ leiju. Tilkihds ka kluzis lejâ, jaſchkir zilinderis
no kondenſatora, ihpaſchu antenu aiſgreeschoht un jaſaween-
o ar winu tai brihdi, kad kluzis atkal augſchâ noſtuwis. Suta
ſabeſinaſchana kondenſatorâ, iſdohdahs tikpat labi, ka agrak zi-
linderi. — Bet tomehr wehl drihs raſtohs waina, kas kon-
denſatora darboſchanohs pawifam apturetu. Schi waina ir kon-
denſatorâ ſakrahdamees uhdens un gaiſs. Uhdens kondensa-
torâ krahhjahs zaur paſtahwigu eekſprijeſchjanu un futu atkal-
pahrwehſchjanu par uhdeni; gaiſs turpreti ir aukſtâ uhdeni
atrohnams un wina daudſums ſtahw ſakara ar uhdens ſiltumu
un ar to ſwaru, kurſch uſ uhdens ſpeeſch. Ja nu uhdeni
wahram, tad gaiſs no wina lihds ar futu nodalahs un no-
kluhſt beigâs zaur zilinderi kondenſatorâ; tapat ari teel no
kondenſatora eekſprijeſta aukſta uhdena gaiſs zaur to walâ, ka tur
uſ uhdena ſpeeſch til maſa druſka pahrpaliſchſcha neſabeſinata
ſuta, ar glufchi neezigu iſplehſchjanahs ſpehku. Abas ſchahs
leetas ir no kondenſatora ja-iſdabu ahrâ un Watts preekſch
tam eelika ihpaſchu pumpi, kuru no ziteem pumpjeem atſchki-
roht par gaiſa-pumpi noſauza. Pumpja ſtangu winſch
ſaweenoja ar balanſeeri, lai ſchis pumpſchjanu iſdaritu. Darbs
nu gan ir pee iſpumpſchjanas, bet tomehr wehl iſnahſt no kon-
denſatora eewehrojama pelna.

Zaur aprakſtiteem pahrlabojumeem bij Kuloma maſchina
gan labu gabalu atkal uſ preekſchu tikufe, bet wina wehl
tomehr palika gaiſa (atmoſferiſka) maſchina; jo tikai uſ flu-
tſcha guledams gaiſs ſpeeſch kluzi zilinderi uſ leiju. Zaur
ſcho zelahs daſchadas wainas, ihpaſchi ta, ka zilinderis kluzim
uſ leiju eihoht ar ahreenes gaiſu ſateelahs un no ſcha atdſi-
ſinahts teel. Watts tadeht luhloja gaiſa-maſchinu par ſuta-
maſchinu pahrwehſt, t. i. futam wiſu darbu paſtrahdabt liſt,
ari to, ko agrak gaiſs darija. Tas Battam it weegli iſde-
wahs pee gaiſa-maſchinas til zilinderi pahrgrohoht. Muhſu
4 ſig. rahda pahrgrohſito zilinderi. Winſch naw wairs aug-
ſchâ walâ, ka agrak, bet itin zeeti un ſtipri aiſwahſts. Wahlâ
ir zeets buhſis (wahz. Stopſbüchſe), zaur kuru klutſcha ſtanga
zauri eet. Sahnus no zilindera ir ſtrumpe B, kuras augſch-
gals C ar ſuta-katlu, un apaſchgals D ar kondenſatori ſa-

*) Melaniks ir rahs, kas maſchinu buhſchjanu ſaproht.

weenoti. Zilinderis stahw ar strumpi B sakarâ zaur ihfajahm strumpehm E un F. Geefsch strumpes B ir 3 us augfchu atwehrdamees wentili; augfchejais G augfchpus tahs weetas, fur strumpes E un B fateekahs, apafschejais H leiipus tahs weetas, fur B ar F fateekahs un widejais J pehz patifschanas, til tai starpâ, starp G un H. Ja fluzis wifaugstaki stahwetu, tad ja-atwer wentili G un H un ja-aistaisa wentils J. Zaur to teef zilindera apafsch-dala, kura futu pilna ar kondensatori faweenota un ta zilinderi atrasdamees futis isnihzinahs. Pa tahm starpahm nahf futis no katla zaur strumpehm C un E augfchpus flutfscha zilinderi un speesch fluzi us leiju. Dillihds kâ fluzis leijsâ noklunwis, jaslehdj wentili G un H un ja-atwer wentils J; zaur to teef ruhme augfchpus flutfscha ar ruhmi apafsch flutfscha faweenota. Abejâs atrehdahs tad futis ar weenadu isplehfschanahs spehku un ja tagad pee balanfeera ohtra gala atradifees pretswars, kâ pee Rukoma maschinas bij D, tad schis it weegli fluzi atkal augfchâ uswills, futu no wirfejas ruhmes apafschejâ pahrdshdams. Tik ko fluzis augfchâ nonahjis jaslehdj J un ja-atwer G un H, tapat kâ pirmit. Wentitu atwehfschanu un flegfschanu isdara balanfeeris, zaur ihpafschu eerikti. —

Schahda ir weenkahrfschi strahdadama Watta mafschina, jo darbs teef no winas til fluzim us leiju eijohf pafstrahdahs. Pee schahs maschinas wairs gandrihs nelahdi ne-ispud, kamehr pee Rukoma maschinas til ko trescha dala darba pafstrahdaja un diwi datas bohjâ gahja. Ar fenako Rukoma maschinu falihdsinajohf wajag schai maschinai preefsch ta pafsch darba pafstrahdashanas til zetortas datas kurinama materiala.

Beetfirdiba.

Nepeeminamâ apgabala prezejahs fainneeka dehls Jahnis ar tahs pafschas mahjas kalpa meitnu Annu.

Us to prezeschanohs wini gan fewi gauschi laimigi jutahs, bet weens afs sohbins gaidija, kas wina mihlestibas faites ar waru gribeja pahrzist. Tas bija Jahna tehws un mahte, jo tee negribeja laut Jahnim Annu few par laulatu draugu nemt, tadeht ka jahi esohf preefsch wina par nabagu eefsch mantas un ari tahdâ gohda nestahwoht kâ Jahnis, kufsch bija skohlohts un staisis sehne. —

Schini stihdes laika gadijahs mase notikums. Tas bija weenâ Janwara deenâ pehz pufdeenas, kad Jahnis bija uskafpis us stali firgeem seenu eemest redeles; te nejaufchi wiusch pafahrahs zaur greesteem, kas japurufchi buhdami pahrluhja, kad wiusch patlaban gribeja semer kahpt. Wiusch bija usrohlahm uslahrees un wina rohlas wiskahs us augfchu un gauscham leelas fahpes darija. Ja weht kahdu brihdi bes glahbfschanas buhtu bijis japaleef, tad teefscham nahwes stundina tam buhtu bijuse par pehdigu glahbeju.

Veelâs mohkâs zihnotees un fanozohf pehz glahbfschanas eefkrehja wina mihla Annina stali un eeraudfsija Jahni tahdâs ne-ijeeschamâs mohkâs. To redsedama ta gan drihs pagihba un raudaja gauschi. — Pehdigi wifus spehkus fanehmufi Jahnam palihdseja no tahm mohlahm isglahbtees. Us to pafschu brihdi eefkreen Jahna mahte eekleegdamahs flakâ balji: „Waj tu fahohdita sterwa atkal schê esi, un ar Jahni kohpojees!“ „Mihla mamia.“ Jahnis ar afarahm us teem wahrdeem atfauzahs: „Waj Juhâ laikam gribejat, lai es

schê pafahrees stahwetu, kad newainigo Annu par winas labdarifschanu lamajat.“ —

„Al tew atkal aifbildinafschana preefsch tahs maitas! Tee-scham kad tu biji pafahrees, tad tew wajjadseja ari turpat nobeigtees, tad buhtu man no ta kauna meers, ka mans dehls nabadi few par fewu preze.“ —

Tad nu, mihtais lastajis, spreedi nu pats par scho noklumu, waj ta ir Deewa bijafschana un kristigu laufschu firds. Waj pafaulê Deews ir radijis zilweku preefsch pafauligas mantas krahfschanas un lepnibas; waj tadeht, lai Deewa likumus zeeni un paklaufa un us teem fawas firds dohmas leef? — Al pafaulê, zil ta weht tumfscha schini leetâ, ka wezaki leeds behnam mihlestibu, kas pateefa ir, bet til mantas un naudas naw un tadeht kauns ir few par wedeklu nemt; bet labaki wehlahs lai pafahrtohs un no schahs pafaules beigtohs. — Al mihti tautas brahti, un wezaki, kam behrni aug un kam tahs firdis til zeetas un kas ta fahohf pafaules mantahm kalpo un zere, ar to pee gohda nahft, kad bagatu fewu preze, un tad jaw pilnigs gohda wihrs paleef. — Al, ne, fur firds ar firdi ja-eetahs un pateefas mihlestibas uguns jaunektu kruhtis deg, tur til ir ihsta laime un bagatiba. Lai ari pafaulê smeij par katru, kas newis pehz mantas, bet weenigi pehz patifschanas fewim lihds kapa malai pafstahwigu draugu melle; lai buhtu ari pirtneeze, firds ta pati kâ tai, kas keh-nina pili mahjo, Deewa behrni wisi.

Gohds tam, kas mantu few nepreze!

Dauds pafaul's gohda lahrodams,

Kas fewim draugu tahdu melle

Kas firdi, prahtam patihlams. —

Tam Deewa eng'li krohni neshs,

Tam labas deenas preefschâ augs,

To Deews ar mantu dahrgu fwehtih

Tam parabihsê rohses plauts. Joh. Ed. Blaus.

Sawstarpiga saruna.

Brihwuls: Rabdeen, Swirbul!

Swirbul: Sweiks, wezais draugs! Saki jel, fur tad nu biji eelihdis, labu laiku jaw tewis ne-efnu manijis?

B.: Waj tad jaw tuhfit fur eelihdis, kad nebiju mahja.

S.: Tad laikam pa pilsfektu maldijees linus pahrdohdams, jo usfuptfchi daschreis taijohf brangas rebes: gan ar fwaru, gan ar flaitu?

B.: Al, kâ nu tahdus neekus war prahtâ nemt, waj esi mani jaw kahdu reis redsejis ar lineem andelejotees?

S.: Bet saki, fur tad tu biji?

B.: Nu labi, usklaufees, tad ari pafstahstifchu.

Bagahjufschâ nedelâ nobrauzu us B. muifchu, jo dabuju sinahft ka tur par mehrenu zenu un bes kahdas kredites pahrdohdoht fewneeku mahjas. —

S.: Oho! Tad tew R. pagastâ wairs netihf dsihwoht!?

B.: Kas nu par nepatifschanu, bet gribu tikai pafstahwigu weetu dabuht, kas buhtu mans peederums us laiku laikeem. Te renti maksadams efnu fainneeks, tikai kamehr norunati gadi, fajel dahrgaku renti, nefpehj maksahft — saki, ko tad?

S.: Ja, ja! ta tas nu gan ir, bet ko tad tahdus neekus esi eedohmajis fawu naudu isdohf dsimtu-mahju pirkdams?

B.: Gij, ko nu muldi, waj tad es pirmâis kas ta dara, kad buhfschu nomafsjais, tad ari mahja man peederes. Pehz ihpafschuma wifseem jadsenahs.

S.: Lai nu ari ta; bet saki Brihwul, waj ta war buht

pateefiba? Esmu drusku sadirdejis, ka Zuhju pagasts sawu resno skriber-teshu us preelshu wairs negriboht patureht; kahdu eemeflu tur gan war faziht? Al kas tas par brangu papu!

B.: Nu ja, tu gan ta dohma, bet reds, schi jauna pa-audse gluschi zitada: teem ne-efoht pa prahtam, ka schinis laikos preelsh schi flawena skribera tesha waijagohht flanitees un rohku laisht — to tas pagehroht, jo ka leekahs, tas wiam breefmigi patihl.

S.: Un tad til wifs tas schi eemefla deht?

B.: Al, kas lai nu wifu te peemin. Ipsi faloht: par til leelu lohni mehš ari waram zitu kreetnaku dabuht; tapehz dawai gahst schito no buka nohl!

S.: Waj traks!! Stahmera Zehkabs.

Sihki notikumi is Rihgas.

Schinis deenas muhsu polizejai isdewahs weenu breefmigu noseedsibas darbu isjaukt. Tas bija ta: Breefsh kahda mehnescha kwartalniks Pfeiffera lungs no sawa agenta dabuja sinahht, ka kahds nepasihstams zilweks few mellejoht beedri, preelsh kahda, ka wiansch patš fazijis, swariga darba, bet schis darbs, ka likahs, bija kahda noseedsiba. Minetais agents dabuja no sawa preelshweeka to pawehli, lai scho leetu flaidri ismeklejoht. Wiam ari isdewahs sikhakas sinas dabuht no nupat mineta nepasihstama zilweka, kuram bija wahrs Danilows. Danilows ir no arestantu rohtas atlaisis saldats, kas eepreelshu Zehrpata bija ismahziješ par feldscheri jeb ziruneeku, kas daschas flimibas mahzeja it weikli isahrsieht. Danilows no deenasta atlaisis, nogahja pee sawa bijuscha feldwebeka Anina, ar kuru wiansch drihs jadraudsejahs. Anins nu Danilowam sawas behdas istahstija un to zeribu issazija, ka Danilows wiau atswabinafchoht; prohti Aninam bija wina weza feewa apituse un wiansch labpraht buhtu prezejis smukatu un jaunaku. Danilows sawa drauga wehleschanohs drihs faprata un apnehmahs Anina feewu pee nahwes peewest. Daschadi pulweri, ko Danilows tai eedewa, fazidams, ka tee efoht pret winas faslimjchanu, neko ne-eespehja, laikam tapehz, ka flimneeze pulwerus nebija eenehmuse, jeb ka tee nebija bijuschi deesgan stipri. Kad nu ar pulwexem nebija isdeweš, tad apnehmahs pee beidsama lihdselka kertees, prohti Anina feewu tai 10. Dezemberi noschnaugt. Noschnaugfchanu apnehmahs isdariht Danilows, minetais polizejas agents (kas

Danilowam bija par beedri islifdamees peemetees, lai waretu noseedsibas darbu peekert) un kahds pee Rihgas peerakstihšs Alefanders Baskewitschs. Par noschnaugfchanu Anins bija apfohlijis 2700 rublu, kas wina feewas lumode atrohdotees. Kwartalniks Pfeiffera lungs to tilai dabuja sinahht tai 10ta Dezemberi ap pufdeenas laiku, prohti tai pascha deena, kur fleplawibas isdarijchana bija nodohmata. Kad nu feldwebels zitadele dsihwoja, tad polizeimeistera lungs ar arestantu komandantu lungu pahrscho leetu sarunajahs un til lihds ka tumfchs metahs, tad Anina dsihwokla tuwuma ne taklu no durwim apafsch trepehm paslehpahs kwartalniks Paula lungs un weens polizejas agents, kam bija usdohts, lai taujoht noseedsneekem Anina dsihwokli ee-eet un lai tad nogaidohht to sismi, ko tas ar Danilowu fabeedrojees agents dohfschoht. Tas ari til pilnigi isdewahs, ka Paula lungs ar agentu, sismi dabujuschi, tai brihdi Anina dsihwokli eegahja, kad Baskewitschs minetai feewai usbruka, to gribedams noschnaugt, turpreti Danilows stahweja pee lohga us wakte. Pahrschtege noseedsneeki ari ilgi neleedsahs un taisnibu isteiza. Gruhtaki nahzahs no Anina taisnibu isdabuht, bet beidsohht ari neleedsahs. Sawu noschelosfchanu wiansch ar teem wahrdeem apleezinaja: „Baldees Deewam, ka schis grehls naw nodarihts.“ Danilows, Baskewitschs un Anins stahw teefas ismekleschanā.

Gewehrojams.

Ka esam dsirdejuschi, tad Widsemes dseefmu grahmatas jauna druka to daudš waimu deht atsihta par nederigu un tamdeht tahs pahrdohfchana efoht aisleegta; bet kad nu schi jaunās drukas dseefmu-grahmata tomehr daschās weetas teef pahrdohhta, tad atrohdam par waijadfihu, neween muhsu lastajeem to atgahdinaht, bet ari tohs lungus, kam teefa, mine-tas dseefmu-grahmatas nederigumu apleezinaht, it laipni luhgt, lai par isfludinajumu awises gabdatu, ja dseefmu-grahmata nederiga, jo zitadi laudis nesinadami nopehrkaks grahmatu, kas naw leetajama.

Manā driku-namā ir dabujama: Garigas un laizigas, jaunās un wezas

111 dseefmas

us balsim, pahrtullotas un apgahdatas no L. von Freytag-Loringhomen. **Matka eeseeta 50 kap. f.** Ernst Plates.

Atbildedams redaktehrs Ernst Plates.

Mahjas weefa lasitajeem un draugeem par simu.

Lai Mahjas weefa issubtisichana waretu pehz fahrtas un bes saweschanas notiti, tad luhdsu apsteletajus, lai pee laika man usdohd sawu wahrdu un dsihwes meetu. Matka paleel art us preelshu ta pate ka agrakos gados, prohti **1 rubli**, peelitums **75 Kap.** un pastes nauda **60 Kap.**, ta la teem, kam pa pastt japeesuhhta, par gadu jamatka par Mahjas weefi ween **1 rubl. 60 Kap.** un par Mahjas weefi ar peelitumu **2 rubli 35 Kap.** Teem, kas schē pat Rihgā it nedekas sawu lapu fanem waj leel fanemt, — teem ta pastes-nauda sinams naw jamatka Nahi, bet tee dabuhn Mahjas weefi ar peelitumu par **1 rubli 75 l.** un bes peelituma par **1 rubli.**

Rihgā: Mahjas weefa apsteleschanas teef preti nemtas manā drukatawā un grahmatu bobde pee Behtera basnijas; Behterburgas Ab-Rihgā Raku-eelā **N. 18 Winkmann l.** pal-lambari Martinsona namā, un **Weifa l.** bobde pee leela pumja; Pahrdaugawā pee **Stabusch l.** pret Holma l. fabrika. Tad wehl zitās pisehtās apsteleschanas preti nemš, prohti: **Slohta:** birgermeisters **Pohlmann l.**; **Behstis:** lohpmanis **Peterjohn l.**; **Walmeerā:** **G. G. Trenz l.** sawā grahmatu bobde; **Wal kā:** **Rudolff l.** sawā grahmatu bobde; **Selgawā:** **J. Schablowsky l.** sawā grahmatu bobde; **G. Höpfer l.** sawā bobde pee tirgus platfcha un **S. Allunan l.** sawā grahmatu bobde; **Tal fōs:** lohpmanis **Simjen l.**; **Jau nelgawā:** **Adolf Schwabe l.** sawā grahmatu bobde; **Dohbelē lohpmanis J. Dawidoffsky l.** sawā drahnu bobde; **Kuldigā:** lohpmanis **Lagding l.** sawā bobde un tad **Bauktā Goerke l.** sawā apteeki.

Ernst Plates,

Mahjas weefa apgahdatajs un redaktors.

Sludinaschanas.

„Darbs“

Jemkohlpibas laika-raksts ar bildehm,

usnems jaunā gadā savu ohtu gada-gahjumu un usajina zeen. lastajus pee laika no jauna to pafsteht. Wisas apsteleschanas zaur wehstulehm un wisas naudas fuhstischanas ir taisni us redakzijas adresti fuhstamas. Redakzijas pastes adrese ir:

„Darba“ redakzijai Rihgā.

Въ редакцію „Дарбъ“ (Трудъ) въ г. Ригу.

An die Redaction des „Darbs“ in Riga.

„Darbs“ ar peefuhstischanu malsa par gadu 2 rubl. 60 kap., par pusgabdu 1 rubl. 60 kap. un par 3 mehnescheem 90 kap. Des peefuhstischanas par gad. 2 rubl.

„Darbu“ war ari Ernst Plates k. drukatawā pee Behtera basnizas, pafsteht. Mehs zeram, ka zeen. mahzitaji, fshlotaji, pagasta wezali un fshrihweri labprahit pafsteleschanu apgahdaks.

Teem, kas 10 esseplarus us weenu adresti pafsteles, tiks tapat ka lihds fshim 11 peefuhstiti.

Redaktors: Richards Thomsons.

No tabs fabeedrotas kalnamuischas, Meijermuischas un Blusen pagasta-waldischanas, Behfu aprinki un Behfu basnizas draudse peederigas, teel wisas zeenijamas pilskhehtu- un semju-polizejas-waldischanas peellahjigi luhgtas, ja minu aprinki atrafshobs tee fshē ar wahrdeem peeshmeti fcha pagasta-beedri, turi bes pafes un bes eemalfaschanas fawas frohna un pagasta malfaschanas jau wairat gadus ahypus fawa pagasta usfurahs, ka: Jakob Martinson, Pidrit Bergis, Mahrz Schmidt, Anshe Ohfolin, Pehter Nemmelsh, Andreewo Galin, Nefsch Trebe, Pehter Magasin, Frij Kulio, Jakob Putuin, Zahn Martinson un Anshe Pihpe, tohs pafshus likumigi list peeturht lihds beidsamo deenu Dezember mehnesi 1875, dehl eemalfaschanas winu fshē parahda fshahwedamas frohna un pagasta malfaschanas, pee fshihē pagastawaldischanas, list atrahsti.

Sabeedrotā Meijerm. pag.-wald., 9. Dezbr. 1875.

Wez-Peebalgas draudses-fshoblas pirma klase, kas pehz Kromwalda l. mifshanas bija jafshohs, tiks 7. Janwari 1876 atkal atflahsta. Schahs klases mahzibas programs ir tam lihdsfags, kas frohna kreisfshoblas pirmai klasei ir ezelts. Slahdratas finas dabujamas pee Wez-Peebalg. fshoblu-wald. un pee dr.-mahzitaja.

Rihgā dshiwodami

Krimuldas pagasta peederigi,

lai peenahst 13. un 14. Janwar 1876. Zudurbedera mahjweeti pafes pahrmih.

Krimuldas walsts-waldischanā, 15. Dezbr. 1875. Wezafajs: J. Dambit.

Par eewehroshchanu.

Mahfshohā wafarā tiks Lehburgas pagasta fshoblas-nams zaur 5 afi garas un 6 afi platas fshoblas-istabas (klases) peebuhwefshchanu paleelinahst; tabeht duhwemeistari, kas gribeht fsho darbu usnemtees, lai atrahst tai 30. Dezbr. fsh. g. Lehburgas pagasta-namā pulstien 10 no rihsta, tur slahstas finas par fsho buhwi buhs dabujamas un mafsh-prafstajeem, lam labas leezibas, fshis darbs tiks ihohst.

Lehburgas pagasta-namā, tai 11. Dezbr. 1875.

Skohlmeisteru

preefsh Pawafaras pagasta-fshoblas us Surgeem 1876 melle mahzitajs G. Braunschweig, Slohā, Wissemē, pee Rihgas.

Diwi behrni, kas fshoblu apmelle, war kohrteli un tosti dabuht Gelfsh-Rihgā, Kunst-eelā N 3, 2 tres augsti, pee Leschinsky madamas.

Diwas meitenes 8 un 5 gabus wezas, ka ari weens puisens no 3 gadeem ir par faweeem jeb preefsh usandfinaschanas atdohdami Behterb. Ahr-Rihgā, Rihshafara-eelā (Stinsee-Str.) N 7. Lindes namā, preti Behtera-basnizas lapem.

Rihg. Latw. labd. beedriba.

Ohrudeen, tai 23. Dezember wafarā Latweefshu beedribas nama fahle:

Seemas-fwehtku eglite

ar dahwanu isdalischanu nabageem behneem.

Pawafaras beedriba

tiks 25. Dezemberi 1875 jeb pirmā seemas-fwehtku deenā pulstien 4 wafarā, ka latru gabu, preefsh bahru-behrneem fwehtku-eglite dehsinata. Beedri tohy usluhgti, pee fshoem preeteem dalibu nemt. Peeshim. Rahribas deht ir latram beedram weena bikete pret beedribas lahries usrahdischanu ja-isnem. Preefshneeziba.

Walta klawu un meln-alkshau kohfus, dahshabā garumā pirt par mehrenahm zenahm pafsh-gribeht magafshne no brahiteem Herrmannsohn, Behterb. Ahr-Rihgā, Weera-eelā (Frieden-Str.) N 29, preti Sehlaba-basnizas lapem.

No zensures atwehlehts. Rihgā, 19. Dezemberi 1875.

Drisehtis un dabujams pee bilshu- un grahmatu-driletaja Ernst Plates, Rihgā, pee Behtera basnizas.

Te flahst peelikums ar sludinaschanahm.

Privat-fshohla

Rihgā, us Katrhinas dambja Leep-eelā N 7, tiks no jauna gada atwehrtā, us lam behrni, kas fsho fshoblu gribeht apmelleht, war peeteittees turpat pee Baloscha madamas. Mahjshis tiks Latweefshu-, Kreewu- un Wahzu walodās.

Rihg. Latw. beedriba.

- 1) Pirmā seemas-fwehtku deenā — teatra israhdischana. Irahdihs „Preelōs un behdās,” no Ad. Allunana.
2) Ohtā seemas-fwehtku deenā — balle.
3) Trefshdeen, 31. Dezemberi, — janna-gada fagaidischana. Preefshneeziba.

Zeribas beedriba.

Ohtā seemas-fwehtku wafarā tai 26. Dezbr. 1875, weefshbas-wafars ar danzofshchanu.

Malsa beedru lungeem 35 lap., beedru dahmahm 25 lap. Bebedru lungi zaur beedreem eewesti, malsa 40 lap., dahmas 30 lap.

Musikis fahsttees pulst. 7 wafarā, beigums pulst. 5 no rihsta. Preefshneeziba.

Pawafaras beedribas dseedataju kohris

isrihshs

26. Dezemberi, tas ir ohtros seemas-fwehtkos

Pawafaras beedribas namā

weefshgu-wafaru

ar danzofshchanu. Pafsharyahm dseedaschana. Malsa beedru lungeem 30 l., tumshohm 20 l. nebedru 40 " 25 " Geshahftees pulst. 6 waf., beigtees pulst. 3 rihstā. Dseedataju preefshneeziba.

Weeni fuhmanu mahgi un weenas lamans fshahw preefsh pahrdohfshchanas Kohshu-eelā N 7, tuwu pee Iara-fpitateem. 3

Selta- un fudraba-kalejs

L. Leisshke

Gelfsh-Rihgas masa Rehninu-eelā N 15, peedahwahjsh par wifu lehtlahim zenahm preefsh wifada selta un fudraba darbeem.

Turklahst teel tas lauzineels, tursh pahrfstatischanahs deht ir apfshitiu fudraba greesenu selta weeti panehmis, usajinahst, to atkal pahrmih.

L. Leisshke.

Walmeeras aprinki, Umurgas draudse, Rosenbeka muischā tiks

muischas-tihrumi ar plawahm un weens frohgs no Surgeem 1876 isrenteti. Turpat ari

weens dahrsneeks, kas ar tohs lohpus rente, war weetu dabuht. 3

Weens grunts-gabals

Dinamindē ir ar wifem buhwofshdeem un trihs dohlin-laiwas

pahrdohdams. Tuwalas finas dabujamas Beda bohde, Kalku-eelā, preti „Hötel Stadt Londonas“ weefshizai.

Naudas-papihrus.

Ufdewu biketes no pirmas un ohtras isleeneschanas Wissemes un Kursemes atfalamas un ne-atfalamas fshbu-grahmatas, bankbiketes, instrispciones, Gelfsh-Rihgas un Ahr-Rihgas 5 1/2% fshbu-grahmatas, wifadas dshesu-zelu akzijas un obligacijones un t. pr. peht un pahrdohd pehz latra laika wehrtibas.

C. S. Salzmann,

fantoris Rihgā, Kalku-eelā, „Stadt Londonas“ tratteeri, apalfshējā tahshā.

Kreewu, Pohlu un Kursemes-medu

no labas tihras fortes mafās un leelās muzās pahrdohd J. S. Wialoschew, Kungu-eelā.

Sahli un filkes

peedahwa faweeem Wissemes un Kursemes draugeem par lehtu zenu un apgalwo par riktigu prezi; tapat ari pahrdohdu no augstas waldischanas atwehlehtu fshaujāmu-pulweri, tad apinūs un mafshinu-fshfnas.

F. B. Beder,

fantohris leelā Sirgu-eelā N 14, 1 trepi augsti.

Riht-Indijas jut-maifus

dabuja jaunā fuhstijumā dahshabās leelumds P. Bornholdt un beedris.

fantohris Buhku-eelā N 24. 1

No polizejas atwehlehts.

Sludinaschanas.

Latweefchu Nwises

libds ar to peelikumu „**Basnizas un Skoblas sinas**“ (redakteers Lutterinu mahjitajs J. W. Sakranowicz) malka us jaunu 1876. gadu tapat la libds schim: **Zelgawa** sanemohit 1 rubl., **Nihga** pee Daniel Minus kunga sanemohit 1 rubl. 20 kap. un par pastu peesuhthohit 1/2 rubli. Kas 24 eksemplarus apstela, dabuhn 1 wirsu.

Apstelleschanas peenem: **Zelgawa**, awischi nama Beshhorn t. (Neyhera) teela grahmatu-bohdde pee tirgus platscha; **Kulbiga**, Beshhorn t. grahmatu-bohdde; **Nihga**, Daniel Minus t. kantohri, Teatera- un Wehwer-eelas stuhri; **Zehsis**, **Walmeera**, **Walka** un **Pehterburga** pee tureenes zeen. latw. draudsjes mahjitajseem. **Wif** Kursemes un **Widsemes** zeen. mahjitajt, skoblotaji, pagasta wezakee un skrihweru lungi teel kuhgti, apstelleschanas mihti peenent un tablat apgahdabt.

C. W. Schweinfurtha wihnu pahrdohschona

Rihga, preti biershat, peedahwa sawu bagatu krahsjumu no wifadeem abresemes wihneem, rumu, fonsaku u. t. pr. un bara krohdstneelus us tam usmantigus, la ta patente, las atkauj pahrdohit

Kreewijas ihstohs wihnohgn wihnu is mahjas un preefsch turpat dseefchanas, malka preefsch lauzeneelem 5 rub. un preefsch pilsehtneelem 13 rub. un la ta preefsch nastofcha 1876. gada jaw Dezembera mehnesi ir isnemama.

Grutes - platschi

ir pahrdohdant Anasmuishu, 6 werkes no Rihgas, pee Saftaula.

No Nurmischu pag. waldischanas,

(Rihgas aprinki, Siguldas basnizas draudsje) teel zaur scho wif schi pagasta-schjektli zeeschi usajznati, sawas nobohschanas drihsuna, wifweplati libds 1. Februar 1876 schi nolihdsinat.

Kas scho usajznaschanu wehra neliks, kritijs likumiga strahpe.

Nurmischu pag. waldischana, tai 8. Dezb. 1875. Pagasta wezatais: P. Kalnia. 2

Weens (apprezejees) **muischas** - **skrihwers**, (Buchhalter) las ar muischas-saimneezibu probt apetees, melle us jaunu gadu weetu. **Klabiatas sinas** pateiz **G. Krede** t. (Adrese Kewaden-Kaibel pe. Ringmundehof.) 2

Januati behrni, las schenees skoblas apmelle, war pensiona tilt usnemti **Pehterburgas** Abr-Nihga, **Skoblu-eela** № 36, ce-eeschana no **Witer-eelas**, preti pilsechtas flimneeku namam, pee **Nauda**. 1

Weens nebrezejees kalesis teel preefsch **Kaunelakna** pates-stanzjas mellehts **Klabiatas sinas** turpat pee stanzijs preefschneeka. 2

Leel - Straupe,

ohtrds seemas - swehtods, tai 26. Dezember 1875.

Weefigs - **wafars** pee musilas no „**Urich**“ kapeles. **Gesabtkums** pulksien 7 wafara. 1

Skultes muischa

ir weena **pusumischa** no 100 puhraweein tihrumu un **pkawahm** un **weena** **Wakas-mahja** no 30 dahl-dereem isrentejama. 1

Weena masa muischa

4 werstes no Rihgas, pee **Skoblas** leeljele № 45 no diwahm puhra-weetahm, ir pahrdohdama. 1

5 jubdses no Rihgas, pee Rihgas - **Dinaburgas** dselschjela ir weena

muischjina ar diwahm **semneeku-mahjahm**, ar labu semi, **plawahm** un **estahm**, **lohpä** jeb pa weenai **pahrdohdama** jeb us renti isdohdama. **Klabiatas sinas** dabujamas **Rihga**, leela **Humprawu-eela** № 11, 2 trepi augsti. 1

Medemrohdes muischa,

netahm no **Wadakstes**, us **Leischi** rohbejahm, ir tai laika no 1. Janwara libds 15. Februar 1876

30 labi ustureti bischu-strohpi

pahrdohdami, ar to **pamahjischanu**, la war ahtri labu **bischi-dahesju** eesohpt. 1

Labu abboku-wihnu

pahrdohd 4 pubeles par 1 rubli un **musereedam** (**putodam**) par 60 kap. par **pubeli**

Jakob Diehl, **Suworow-eela** № 28. 3

Crust Plates grahmatu-bohdde

Rihga, pee Pehtera basnizas,

tur' weenumehr pilniga krahsjuma un pahrdohd par nenodizejamahm zenahm:

Sprediku - **grahmatas** ar **ewangeliumeem** un **lekzioneem**, no **Bantawa** un **Rohbe**, **spredikus** pahr **swehteem** desmit **Deewa** **bausfleem**.

Luhgschanas - **grahmatas**, la: **Gariga** **dwehseles-bariba**, **Behru-rohta** un **zitas**.

Deewgaldneeku - **luhgschanas** un **luhgschanas** **preefsch** **eeswehtijameem** **jaunekkeem**: **Dshwidbas** **awohhts**, **Kristigs** **draugs**, **Pamahj.**, la **jasataisfahs** us **Jesus** **fw.** **walarinu** u. j.

Garigas **dseefminas**, la: **Swehtas** **dseefmas**, **Ishas** **dseefmas**, **Swehtweenu** **lohtle**, **Deenischlas** **garigas** **dseefmas** un **Teiz** **to** **lungu** **mana** **dwehsele**.

Skoblas grahmatas:

ABC, **weza** un **jauna**.
ABC, **Kreewu**, **diwi** **sortes**.
Biljchu **ahbezes**, **lahbas** **peejas** **sortes**.
Atlas ar **septinapazmit** **lantfahrtehm** un **isshahstichanu**.

Behru - **draugs**, **pirma** **lasisch**. **gr**.
Bibbeles-stahsti: ar **bilbehm** **diwi** **sortes**, **Dbbnera** un **Sinai** un **Golgata**.

Bes schihm te minetahm **grahmatahm** ir wehl **dabujamas** **wifadas** **lastschanas**, **pasaku**, **mihtu** - un **singu-grahmatinas**, **daschadas** **bildes** ar un **bes** **pehrwehm** u. t. pr.

Dseefmas ar **nohtehm** **preefsch** **skoblahm**, la: **Dseefmu-trohnis**, **100** **dseefminas** un **singes** no **Jaunita**, **Dseefmu** **walnags** **trih** **dalas**, **Eschehbalsigas** **dseefmas** **trih** **dalas**, **Dseefmas** **preefsch** **jaukteem** **lohreem**, **Dseefmu** **rohta** **trih** **dalas** u. j.

Dshwa **maise**, **jauna** **bruta**.
Siropas **lantfahrte**.
Geografijas no **Pand**, **Spiess** u. j.
Katksimis, la: **Dshwidbas** **jelsh**, **Geerwagena** **katksimis**, **Berenta**, **Schilling** u. j.

Kreewu **walodas** **grahmatas** no **Medera**, **Laubes** **Judrika**, **Ugtinga** u. t. pr.
Mehrischanas - **mahjiba** no **Brasche**.
Pasaules **stahstu** **grahmatas** no **Schulz** un **Gibbelt**.

Nehkenu - **grahmatas** no **Lehrauda**, **Banfina** un **Wagnera**.

Skoblas - **maise** I. un II. **dala**.
Swaigschmu - **jeb** **debes** - **mahjiba** no **Dauge**.

Wahju - **walodas** **grahmatas** no **Stendera**, **Reitena** un **Spiess**.
Laika-grahmata no 1876. **gada**.

S I N N A.

Slidas (skriinstoras) **jeb** **ledus-furpes** **preefsch** **wihrischkeem**, **feewischkeem** un **behrneem**, ta **aridsan** **tahs** **Piku-semes** **federu** un **Amerikas-semes** **patentes**, **jeb** **Hallifay** **slidas**, **luras** **bes** **skrinahm** **pee** **sahbakeem** un **kurpehm** **peeslehdshamas**, - **gagas**, **ihjas** un **platas** **slidu**, **jeb** **skriinstoru-sifinas** is **gresnahm** **ahdahm** **fatalitatas**, **teel** **wairuma**, la **pa** **masahm** **dahahm** **pahrdohstas** **ta**

weenteesiga wifu-wezaka un gruntiga

J.

Redlich

Englischu

magasihne.

Labu piawas-seenu par 5 1/2 rubl. par birkawu, tapatu ašbolinu un timotinu par 6 1/2 rubl. par birkawu pabeboho leelafas un mafafas balās Mastawas Ņr-Rihgā, Saunā-eelā Nr 2a, pee **C. Herrmann.** 1

Tai iſflawetā wihna pagrabā
Skablu = eelā,
 pee rabijsča ſem ſeelo pulkſtenu-bohdi pee
Robert Jakſch un beedra,
Rihgā,

ſas jaw no 1844. g. paſtahw, pabeboho par taiſnu un ſeſtur maſku, pa leelahm un maſabm balābm wiſabas wihna-ſortes, tapat ari ſchampaneri, rumu un iſto Anglijas porteri. 1

C. Ch. Appelius
fabrika = bohde

preekſch wiſadeem doſteru- un balbeern-riſkeem, maſchiſchhu, bandaſchahm un riſkeem preekſch ſlinwecku lohpſchanaš, Rihgā, taiſui preti **Wahzu-teateram, Wöhrberga** namā.

Šahinī bohde war papilnam dabuht un peh3 pa-
 itſchanaš iſwehletees wiſadus ahrſtu- un balbeern-
 riſtus, brutas-ſohſtas no ahdas un ar gumi pahr-
 wilkaš, liſtira-ſprižes, wezmachtu-ſprižes un wiſadus
 no gumi ſagatawotus ahrſtu-riſtus; tapat ari wiſa-
 dus žitabu amanc riſtus, ſas no gumi taiſiti, tā:
 ſpriſču-maiſus, gumi-ſchuohres u. t. pr.
 Morahditaju ar bildehm war tai bohde beſ ma-
 ſas dabuht.

Leelafais krahjums
Keſariſku ſpehlu-fabrſchu,

ſā ſpehles-ſahrtis no wiſadabm ſortehm un zenahm;
 pabebohſchana pa krohna-zenahm.
Artal-pahrdeweſeem pelnas-teeſa.
 Spehles-ſahrtis no 10 ſap. par ſpehlt tur un pee-
 dahwa

Brabli Kamarin,
 preti rahtuſcham. 2

Pulkſtenus,

dabult-ſapſeku ſubraba antera-pulkſtenus no 12 rbl.
 ſahloht, ſubraba žilindera-pulkſtenus no 8 rbl. ſah-
 loht peedahwa

C. Janſohn,

leelā Kechninu-eelā Nr 3, preti muſes namam.

Labako baltu

lohgu glahſi

pahrdohd par ſehialo ženu Waldenburgas ſillu fa-
 briks apalkš Klingen-muiſčas, Jaunpils drauſe
 wiſadā leelumā, uſ apſeleſchānu ari wiſadā bee-
 ſumā eelſch laſtehm un tabpelehm.

Turpat ari dabu alus tā ari žitadas pudeles un
 glahſes daltikus par meſcenu ženu.

Apſeleſchanaš teel preti nemias un drihſumā
 beertne iſpilditas no

Louis Greiner,

ſillu fabrika ihpaſchneekš. 1

Smalkas un rupjas klijas

paſiſtamā labumā pabebohd par ſehſtaſchm zenahm

Albert Drescher,

Želgawas Ņr-Rihgā, leelā eelā Nr 4. 3

No žensures atwehſehis. Rihgā, 19. Dežemberi 1875.

Deiſehis un dabujams pee bliſču- un grahmatu-driſetaja Grnſt Plates, Rihgā, pee Behtera baſnijaw.

No poliſejas atwehſehis.

L. Lundmann un beedra

wiſu leelafais

Baltijas dſeedataju

wihnu-pagrabs

fweizina uſ nahlameem ſeemas-ſwehtkeem, jaunu-gadu, triju-ſungu-ſweht-
 keem un daſchadeem ſaitameteem, tā: kaſjahm, kriſtibahm un behrehm no ſawa
 pilna krahjuma wiſadus Ņrſemes un muſku paſchu Kreeruwſemes ſehſtohs un dabrga-
 lohs wihnus, tā ariſan **Englantes porteru, rumu, kanjaku un araku, Spa-
 neeſchu biſchopu, Schweizas ſemes ſablu jeb alantes-wihnu** un daudž žita-
 dus muſku paſchus žaur augſtas walbiſchanaš atwehſehānu ſataiſtus **punſchu-
 dſehreenus.**

! Wehl wehrā leekams !

Preekſch Želgawas un Želgawas aprinka mehš ariſan weenu gruntigu pahr-
 dohſchanaš-weetu par Rihgas ženu jeb maſku eežehluſchi **A. Klein** lunga bohde,
 apalkš tahm iſweenam paſiſtamahm kolonadehm. 1

Žhstena 1861. gad. dibinata

Sander Martinfohna

dselſu = bohde,

**Ņr-Rihgas Kalku-eelā Nr. 16, paſcha namā,
 Rihgā.**

Lehgeris no wiſada dſelſs, bleka un tehrauda, it ihpaſchi: **Sibirijas**
 un **Sweedru dſelſs, Angleeſchu federu- un guſ-tehraudu, grabpius,**
ſchibberus, plihſes, juſchkaš, lohgu- un durwju-enges un atſlehgas.
Iſchuguna un dſelſs krahſus-durwis, žepeschu-krahſuis, tehrauda un dſelſs
ſchſipeles ar un beſ kaſteem, wiſadas draht, maſchinu- un **paſawu-naglas,**
 gatawas drejatas no wiſulabatahs ſortes ariš ar iſchuguna buſſehm, **Hamburgas,**
Steines un ſcheeenes juntu- un ahdu-papes, gatawus **Wahſemes-arklus,**
Berlines kohka-, dſelſs- un ratu-ſkruhwes, baltas un puſbaltas **lohgu-glab-
 ſes** par ſabritas ženu, jaunmohdes **ſchindeku-ehweles,** trahnu un degutu un
 žitas pee maſjas ſaimneežibas derigas prezes.

Wiktigs ſwars.

Leezeet wehrā manu adreſi, jo eš ne-uſnemohš nekahdas atbildes par žitas
 bohdes uſ manu wahrdu pirktahm prežehm.

Peē Widſemneeka.

J. Martinfohna ſahls-bohde,

Pehterburgas Ņr-Rihgā, Kalku-eelā Nr. 8.

Draugeem un paſiſtameem Widſemē dara ſinamu, tā **Nowembera eefahſumā**
 dabujam iſ Anglijas ſkaidru laſitu

akmins = ſabli

no wiſlabatas ſortes; beſ tam wehl pee mums war dabuht, labu melnu lapu un
 žigaru tabaku, wiſadas ſortes **ſpitschkaš,** uhdens ſkaidru **petroleumu,** wiſadas
 ſortes **ſilkes un ſabli.**

Tapeh3 ka wiſas prezes taiſni iſ Ņrſemehm un Kreewijas dabujam, waram par
 labahm prežehm tarā reiſā galwoht; rittigs ſwars un laba apdeeneſchana nekad netruhšs.

Bahra behrna miblestiba.

Rahdi pahra desmit gadi pagahjufchi, kad kahda zeemata muhju mihla tehwiya dsihwoja kahda atraitnite Mahreete, kas ar fawcem desmit pirksteem fawu deenischku maifiti pelnija. Laulatu draugu ar ziteem behrninem ta preefschgadde ar grehtu firdi bij kapâ guldujufe; tik wehl atlikahs Marija pehdiga un pastarite, no kahdeem 10 gadeem wezumâ, kas tai bij mihligs un pallausigs behrns, kas grahmatu, kant kahdu, it weikli lasija un meldinus daschus jauki dseedaja. Behrnu ta gohdam, kâ nahlahs, audsinaja: kad schagarus bij pelnijufe, tad ar tai tohs neleedfa, wehrâ lifdama, ka ahbotam, ko behrnam dohd, wajaga ari rikfstei flahthu buht. Un Marija wis bes darba ari nedsihwoja, bet mahtei, kad ta auda, spohlites spohleja un kad wehrpa, dsihinas notina bes kahdas furneschanas.

Lai gan Mahreetina wehl bij deefgan spirgta, ta ka daschi zereja, ka wehl daschus gadinus dsihwoschoht, fawu behrnu audsinadama, tomehr nahwes-engelis tohs, kas ta runaja un zereja, nelika wehrâ, bet Mahreetinu weegli faldâ nahwesmeedfinâ eemidfinaja. Tas bij grehts liktens Marijai, kas pee fawas mirdamas mahminas weenâs afarâs stahweja, sewi bahreniti juldama, kam nekahda brahlischa nedi mahsinas nebija, bet tilai weentulite. Kâ gan bij meitinai ap firdi, to tas ween finahs, kas pats buhs bahra behrns palizis jaunibâ pee mirdama tehwi jeb mahminas stahwejis. Behrudeenâ kad Mahreetinu paglabaja, bij Marija tik behdiga un gauscham raudaja, ta ka pat zeetakeem tas kehrahs pee firds, un bij janotur, lai kapâ, wehl mahminas fahetu arween flattidama, ne-eekristu. Ak nabaga bahra behrns!

Kad Marija bahrenite palika, tas daudseem kehrahs pee firds; bet it ihpafchi Zelmina fainneezei, kas Marijas mahminai bij leela draudfene, kas tai darbinu, waj zitu kahdu palihdsibu dewa, kristigu miblestibu rahdidama. Wehl, kad Mahreetina bij flima palikufe, ta bij steigufchs draudfene apmekleht, tai kahdu labaku un gahrda ku mosianu atnesdama. Bet bija par wehlu. Mahreetina jaw bij us mirschanu un fawu draudfene redsedama, ta fneedfa tai rohlu un ar wahju halji teiza: „Mihla mahfal! gahda par manu behrnu! Do isteikufe ta weegli draudfenes flahthuhfchanâ aisuiga. Tadeht ta runaja fainneekam, ka buhfschoht Mariju par audfekni nemt. — Sainneeks eefahlumâ to gan lahgi negribeja, bet no paschas mihli luhgts, to atlahwa, apdohmadamees, ka bahra behrna liktens tad jaw grehtafs, kad kreetni audsinataji un maifes deweji truhft. Pate tad pateizahs fainneekam un lohti preezajahs, ka Annina nu buhs pee tahs, zeredama to, kas tai truhfla zaur mahminu, kâ kreetna audschu mahte weeglinah.

Drihs Marija bija Zelminâs fainneekem par audfekni, un audschu tehws un mahte ar to bij pilnâ meerâ, tapat ari Marija par teem preezajahs un tohs zeechi mihloja. Miblestiba winu starpâ teescham bija: jo Marija tohs fauzâ par „tehwi“, „mahli“ un fchee atkal fchahs par „meitu.“ Ari ar Anninu, Zelminu weenigo behrnu, ta it labi fatifahs, kura, kad Marija Zelminâs atnahja, bij 14 gadus wega. Abas winas dsihwoja un fauzahs kâ „mahfas“ fatizigi un mihligi dsihwodamas, ta ka reti war atrast fainneeku meitu ar audfekni, kas ta fateekahs.

Nemanohht Marijai tas laifs pagahja Zelminâs lihds 17

gadam, fur gahja galw-flohlâ un tika eefwehtita. Galw-flohlâ ta bija gandrihs wijssem preefschâ ar mahzibahm, jo Zelmini bija winu muishâ pagasta flohlâ trihs feemas rai-dijufchi. Zelminâs ta nebija ween paijofchanu peedsihwojufe, bet daschu rahjeenu, pat schagarus dabujufe, jo Zelmini nebij ne pascha ne ohtra behrna lutinataji, bet paijoja un rahja kâ katreis bij wajadfigs.

Annina preezajahs, kad Marija tika eefwehtita un tai laimi wehledama teiza: „Nu mahsin, wehleju Dew augstu laimi un drihs ari bruhthganus, kas pehz Lewis prezetu, jo man tas par leelu preeku buhtu, kad mehâ abas nahkofschu rudenititum isprezetâ.“ Marija tad pateizahs Anninai par laimes wehleschanu un fmeedamahs teiza: „Kas Lawâ mutê, lai Deewa aufi.“ —

Ohtrâ gadâ pehz tam, kad Annina bij eefwehtita, leelkungs aiginaja fawas walsts fainneekus kohpâ un teem teiza, ka winsch buhfschoht zeemus no nahkofschem Jurgeem us naudasrenti isdoht, winsch to tagad tapat daroht sinamu, bet Zehkabs buhfschoht atfaziht, — lihds tam laifam lai apdohmajotees.

Rittigi kâ teizis, ta leelkungs atfazija fainneekem, ka buhfschoht zeemus us naudasrenti doht, wehl teifdams, kad negribetu kahds us renti nemt, tad tas warefchoht iseet, jo weenu jeb wairaf us flausifchanu tas wairaf negriboht, bet wifus tas us renti isdohfchoht.

Sainneekem tas nebija isprohtams, fur buhfschoht naudu rentei nemt, kad tagad ne galwas naudu aismakfahht lehti newarohht, ne fahli jeb dselji eepirktees. Rentes buhfschana bij toreis wehl fwefcha un nepasifstama leeta, ka bailes bij katram gan usnemees par mahju leelu naudu makfahht, kad lihds fchim nekâs ne-atlikahs. Zelminam ari bij behdas par rentes buhfschana, jo tas ari newareja isprast, fur buhfschoht gan kahdu leelu naudu nemt, kad tagad nekâs ne-atlikahs. Ubi daudfreis pahre to pahrrunaja, waj buhfschoht mahju patureht us renti jeb atlaift un zitu flausifchanu melleht.

Anninai, kamehr eefwehtita, bij bruhthgani papilnam, ka gandrihs johkeem waretu teift, ka us katra rohkas pierstina 10 gabali ir, tomehr ne pee weena ta wehl negahja un wezaki ari nespeeda eet. Bet tagad, kad mahja bij us naudasrenti nemama, tai wehl wairaf bruhthgani peedahwajahs, pat ari naudigi, kuras nu wezaki jo wairaf eewehroja, tadeht ka naudas rentei buhs wajadfigs.

Drihs ari atgadajahs it naudigs jaunelis, kas pehz Anninas prezeja, wehledamees tik Zelminâs par fainneeku tikt. Wezaki ar to bij meerâ un teiza un flubinaja, lai Annina pee ta eijoht. Annina gan isteiza, kuru ta no wijssem bruhthganeem wairaf un no firds mihlejoht, bet kad tas nebija bagatajs, tad wezakee leedfa pee ta eet, bet speeda pee bagata. Meita, kant gan pret miblestibu, tomehr wezakeem atlahwahs, zeredama wezakeem ar to labi dariht, ka teem lai naw no mahjas ja-iseet un pee ta aifgahja.

Anninas bruhthgans zitadi ne-eelaidahs, kamehr preefsch kahfahm mahjas winam kontrakti ne-atdohdoht. Zelminam gan tas par preefschu nepatikahs, ka fnohts tam ne-ustizeja, jo kam gan zitam mahju atdohtu, bet kad snohts ne-eelaidahs bes tam, tad ari gahja pee leelkunga luhgt, lai mahju meitas

wihram atdohdoht. Leelkungs bij ar to meerà, bet par to ween brihniyahs, ka fchis, kaut wehl kashas naw noturetās un meita apnenta, jaw kontrakti griboht dabuht. Kad kontraktis bij fchim norakstihis, tad leelkungs us Zelminu teiza: „Kas tad buhtu, kad winfch tawu meitu wairs tagad nenemtu?“ Zelminfch tad pretim leelam fungam teiza: „Leelkungs, es jaw dohmaju, ka winfch til flikts zilweks wis nebuhs.“

Kad nu ari Marijai bruhtgani netruhka un tagad pat bij weens kreetnis sehns usdeweēs, kas bija fainneeks tai pašā pagastā, tad Zelmineete fklubinaja Mariju, kad til ween patikoht un mihlejoht, lai eijoht, jo tagad fchi warefchoht labaki iswadibt, nefa kad mahju buhſchoht meitas wihram atdewufe. Marija tad pateizahs audſchu mahtei par mihlu ſirdi un labprahhibu, ko ta griboht wehl parahdiht, un apnehmahs pee ta eet. Bet daschs labš jaunellis afarinas nobirdinaja, kad nebija fcho flaiſti auguſchu un kreetnu pukiti par muhſcha draudſeni dabujis. Ari to paſchu wareja no Anninas teikt, jo ta ari bija kreetna, pehz iſſkates it daila un ari darbiga. Zelminōs bij drihſumā diwas kashas, paſchu meitai un audſeknei.

Mariju audſchu wezaki gohdam kà nahkash iswadija, tai puhru tahdu lihdsi dohdami, ka newareja eedohmatees, ka audſchu meitai til dauds lihdsi dohſchoht. Wezaki ari noſkuma Mariju iswadoht, til behdas mitejahs, kad Marija apfohlijahs arween winus apmekleht.

Kahju deenas rihā Marija ſnobuſchoja audſchu-wezakeem rohku un pateizahs par wiſu labu, ko pee teem dſihwojoht bij baudijuſe. Audſchu wezaki tad Marijai teiza: „Deews lai Dewi ſwehti wiſā tawā dſihwes-laiſā, laulatam draugam par preeku.“

Nahloſchōs Jurgōs usnehma meitas-wihrs pats mahju waldbiht un wezeem bij gruhtakas deenas japedſihwo. Lai gan tee nebij ſlinki bijuſchi jaunibā, bet ſtrahdigi, tad tomehr kad galwinā jaw daschi ſirmi mati rohnahs, tad ari kauli paleel ſihwaki un gruhtaki nahkash darbu ſtrahdaht. Tā ari bij wineem. Zelminfch pats, kad wehl fainneeks bij bijis, ſeemā daschu reiſi, kad kalpeem — pat wehl klauſiſchanas laiſā — darbu bij parahbijis jeb iſſtahſtijis, ſiltā kambari walguš wiſa jeb fcho to, ſalahpija, tagad wairs tā newareja. Lai gan laiſs bija waj kahds, zil flikts, tomehr wairs newareja mahjā palikt, bet bij ar kalpeem us meſchu pehz balkeem jeb malkas jabrauz. Skaidri fafoht, wezam nebija ne weena deena brihwa — — tikai ween mihla ſwehtdeena.

Paſchai gahja druſku labaki, jo meita to wiſur taupija, kaut ari rahjeenu no fainneeka daudsreis dabuja par to, ka mahtei nedohdoht lahga darba. Weza Zelmineete gan wezo fklubinaja, lai ne-atkajuht meitas wihram winus til dauds ſtrahdinaht, bet fchis tai pretim teiza: „Mihla mahte! Tu, ſini, ka mehš ar ſaweem gahjeem, kaut tee waj kahdi bija, nekad pee teeſas negahjam; ko laudis runatu, kad mehš ar ſaweem behrneem pee teeſahm eetu. Kahdu wiſi uſwiltuſchi, tahdu walkoſim. Es gribeju bagatu ſnohtu, Tu warbuht ari, tad baudifim, ko tahds mums atneſis.“

Jaunai fainneezei ari nebija leeli preeki laulibā: behrnus ko par teem gadeem bija peedſihwojuſchi, kapā bij gulduſe un wihrs nebija tahds, kas fcho no wiſas ſirds buhtu mihlejis, bet rahbijahs, ka fchis wairaf to zeemu bij mihlojis, nefa Zelminu meitu. Deews atkal apdahwinaja ar ſweitu dehlu,

ko mahte ar preeku ſanehma. Mahte ari bija ſpirgta un rahbijahs, ka drihš buhſchoht itin weſela palikt.

Sainneeks, kaut pats nebija leels darba ſtrahdneeks, tomehr bij leelais iſdſinejs. Tadeht tas ari fainneezei, kad ta bija diwi nedetes jaw behrna gulā nodſihwojuſe, fchai ſahka daschus wahrduš preekſchā meſt, ka fchi negriboht ſtrahdaht, ka meitas wairaf brihwā nodſihwojoht, kad ne-efoht rihkotajas. Un tā wehl dauds ko fchai preekſchā ſtahſtija.

Sainneeze, kaut wehl nebija tihri weſala, tomehr fainneekam negribedama pretim dariht, zehlahs un gahja pee darba un rihloſchanas. Bet tas winai bij par fliktu: wina likahs atkal zeeſchā wahjibā un 6 deenā — nomira. Behz tam ari behrninſch pehz kahdahm deenahm nomira.

Tas bija gruhts ſiteens wezaku ſirdei deht ſawa weeniga behrna. Abi palika wahji; pate gan drihš peezehlahs, bet paſcham peemetahs kruhſchu ſlimiba, ar ko wairaf kà gadu wahrga, lihdsi weegli aiſmiga ta ſlunga meerā.

Zelminfch, kaut wehl nebija feſchas nedetas pagahjuſchas no fainneezes mirſchanas, tomehr ſahka kà bruhtgans greſnotees un pee ſeltenitehm aplahrt braukt. Kas gan tam behdas bija par miruſchu, mahju tas bija mihlojis un prezejis un mahja tam tagad wehl bija. Seewu drihš katris dabu, kad tikai laba weeta. Behz diwi mehneſcheem bij Zelminfch atkal wihrs un tam ſeewa rohkā, itin jauna kà ſtirna, ko pahr rohbeſchas bij wedis. Seewa bija wiſai branga, bet ſirds tai bija kà eles puhkis, kas arween ruhza un duhza.

Weza Zelmineete, kamehr tehws us gultas wahjſch guleja gan luhloja, ar fainneezi iſtikt, bet kad winfch nomira un bija paglabahs, tad apnehmahs lai waj kur, bet ne ſcheit wairs palikt, kur pehdeja laiſā til dauds behdas bij pee-dſihwojuſe.

Zelminfch nedewa ne ſawam wezam ſeewas-tehwam ſahrku, kaut gan tas bija tam brangu zeemu un meitu diwis un wehl kà deeneſtneeks ſtrahdajis. Sahrku apgahdaja Marijas wihrs, kas malkaja 12 rubtu ſudr. un bija buntehts, melni pehrwehts, lakeerehts un ar kahjahm apakſchā. Tē wareja redſeht, ka audſchu meitas wihrs bij mihlaks, nefa iſhtas meitas-wihrs. Jo Zelminfch bij teizis, ka wezajam tahdu paſchu praſtu, baltu ſahrku eegahdaſchoht. Kad wezajs bij paglabahs, tad pati drihš melleja, kur peemeeſes, weetinu, jo winai — kà jaw teizu, tur wairs nepatikahs buht.

Kad Marija to bij dabujuſe dſirdeht, ka mahte wairs negriboht Zelminōs palikt, tad luhdſa ſawam fainneekam, ka buhſchoht mahti pee ſewis nemt. Sainneeks bij preezigs ka ſeewina tam tahda, kas mihleſtibu proht pretim rahdiht, ar preeku to atlahwa un tuhliſt ſteleja, lai brauzoht us Zelmineem un mahtei pahr to runajoht, waj fchi griboht un kad nahſchoht.

Mahte tad, kad Marija pee durwim nahza, ſehdeja us ſawu gultinu raudadama, dohmajoht, kur nupat kehſiſchanu no fainneeka un fainneezes peedſihwojuſe dehl tam, ka nefa negriboht ſtrahdaht. Kad Marija teiza ka fchi pee mahtes braukufi, tai luhgt, waj negriboht pee wineem eet dſihwoht, tad wina aplampa ſawu audſchu meitu un raudadama teiza: „Bateizu Dew meitin par Tawu mihlu ſirdi, lai Deews Dew to atmafja.“

Behz kahdahm deenahm aiſgahja weza Zelmineete pee Marijas un tahs wihra dſihwoht. Kad ta no ſawas meitas wihra atwadijahs, un luhdſa lai tas to iſdohdoht, ko efoht foſhleeš par inwetariumu malkaht, tad pilns duſmu kleeſa:

Lai Dewi pikis! Baj juhs abi dascheem gadeem ne-efat manu maifi ehdufchi un wezajs wesalu gadu sahles dsehriis. Ko tab wehl gribat?

Meitas wihrs bij wiſu uſ rehkinu lizis, ko par sahlehm iſdewis.

Weza mahte tam pretim neko neteiza, tif „ar Deewu,“ de-wuſe, pa durwim iſgahja un aiſbrauza pee Marijas, kur ta preeka mihleſtibu baudoht dſihwoja, kamehr aiſmiga.

R. M.

Seeweefcha mihleſtiba.

Kahda uniwerſitetes jeb augſtſkohlas piſſſehta dſihwoja profefors. Wixam bija tikai weena weeniga meita, 17 gaduſ weza un lohti ſkaiſta. Mahte bija jaw labu laiku miruſe un ta tab meitai jaw agri waijadſeja ar ſaimneeziſu riſkotees. Tehws winu lohti miſktoja un tamdeht tai, zil ſpehdams, wiſadas ſinaſchanas mahzija; pawatas briſchſos tehws winu pee paſtaigaſchanahs lihds nehma.

Tē atgadijahs, ka kahds no muſſchneeku ſahrtas buhdams ſtudentis, kas to laiku mineta piſſſehta ſtudeereja un pee profefora mahziſchanas klaufijahs, wina meitu daudſreis redſeja un beidſoht winu eemihleja.

Students ar profefora meitu ahtra laikā tuwaki eepaſinahs un tā ſamihlejahs, ka uſ wiſu muſſchu paſtahwigu mihleſtibas ſaiti ſawā ſtarpā ſaiſtija. Lai gan mihleſtiba jaw ilgaku laiku paſtahweja, tad tomehr ſamihlejuſchees uſ nahklamibu maſ ko dohmaja. Laiks nerindams uſ preekſchu tezedams driſſ ſchkirſchanahs-ſtundu abeem atweda. Students beidſa ſawus mahzibas gadus un nolika teizamū ekſameni, ko wiſi profefori apleezinaja.

Bet tā winam nahzahs gruhti no ſawas miſlakas ſchkirtees! Ar aſaru pilnahm azim wiſch ſkatiſjahs uſ ſawu ſirds-mihlo lihgawinu un gribeja tai muſſchigu uſtizibu ſwehredams apleezinaht, bet ta to netahwa atbildeſdama:

„Es ne-efmu neweenu zitu mihlejuſe kã ween tif Dewi,“ un to ſaziuſe wina ſawu miſlako apkampa, zeeti to pee fruktim ſpeeda un neſkaitamas reifas to ſirſnigi nobuſſchoja.

Wiwſch aiſgahja. Wiwſch rakſtija pehz tam wehſtules pee ſawas miſlakas un dabuja arweenu atbildeſ; bet turpmaſ wehſtules palika arweenu ihſakas un beidſoht wairs neweena wehſtule nenahza. — Wiwſch no ſirds apſinas atgahdinahts, gribeja pee ſawas bruhtes aiſzeloht, — tē it nejauſchi wiwſch laſija kahda awiſchu lapã, ka wina bruhte ar kahdu zitu efoht ſaderinajuſehs. Schi ſina winam kã ar naſi eeduhra ſirdi, jo ſawu miſlako wiwſch nu bija uſ wiſu muſſchu ſaudeſis. Ari pahmetumi wina ſirdi mohzija, ſapehz wiwſch tif reti pee ſawas miſlakas bija rakſtijiis un kamdeht wiwſch pee tahs nebija aiſzelojiis.

Daudſ gadu aiſtezeja. Minetais ſtudentis jeb profefora meitas miſlakais kahpa arweenu augſtati gohda un wiſu pehdigi tika pat par pirmo miniſteri walſts waldiſchanã. Wina jaw ſirmi palikuſchee mati rahdija wina gruhtus puhlinus, jo wiwſch uſzihtigi ſtrahdaja preekſch tautas un tehwiſas, kamdeht ari wiwſch tika no augſteem un ſemeem lohti gohdahs un zeenihtis; bet ari to eenaidneeku winam nebija truhkums, ihpaſchi ultramontani winu kã gaiſmas miſtotaju un brihwprahtigu wiſru eenihdeja.

Kahda wafara ſtudenta, jeb kã wiwſch numſ tagad noſau-

zams: miniſtera namã wiſi lohgi ſtahweja tumſchi, tif weenigi rakſtamas iſtabas lohga uguns-gaiſma atſpihdeja. Miniſteris bija ſchodeen agri zehlees un daudſ ſtrahdajiis: kehniſu apmeklejiis, walſts ſapulzes namã runu turejiis, daudſ augſtus ahrſemju ſuhtaus ſanehmis un ar teem runajiis; bet tagad wiwſch ſehdeja atkal pee rakſtama galda, preekſch rihtdeenas jaunū runu ſaſtahdidams. Uſ reis wiwſch ſwanija. Sulainis eenahza un praſija:

„Ko pawehlat zeeniſ graſa kungs?“

„Baj mans ſkrihweris ir mahja?“ miniſteris jautaja.

„Ne!“ ſulainis atbildeja.

„Nu kad wiwſch pahnahſ, tab ſaki, lai wiwſch pee manis tuhliſ nahſ, un nu wari eet.“

Sulainis tatschu negahja, lai gan miniſteris winam to bija teiziis, bet ſahka runahſ, ſazidams:

„Luhgtu aiſbildinaht, zeeniſ graſa kungs, man buhtu pee Zums kahda luhgſchana.“

„Zitã reiſã, zitã reiſã, tagad man naw watas; pulſſiens jaw ir weenpadſmit,“ miniſteris atbildeja.

„Luhgtu, zeeniſ graſa kungs, atwehlat man kahdu wahrdu runahſ,“ ſulainis ſazija. Graſs kahdu azumirkli uſ ſawu ſulaini paſkatijees atteiza: „Manis pehz, runa!“

(Turpmaſ wehl.)

Weentulis.

Auſti wehji, bahrga auka
Schahz pee mana lohdsina;
Weeſuls kã ar rateem brauka
Zuh tu tetas truſtodams.

Schras dſeefmas atſkan ſchehti
Tautu dehla iſtabã:
Mehneſnina lehni lehni
Weenatnē man apſtaro.

Es weentulis ſche nowahrgſtu
Geſch gauſchahm aſarahm.
Kaut mani kahds apmekletu
Ar preeka dſeefminahm!

Ar putnineem es padſeedoſ,
Ar wineem reiſã apgulohs;
Tad ſalbos ſapnōs atrodoſ
Pee miſlakahs un buſſchojoſ.

Un walarōs, maſ krehſlinã
Man prahtã ſchaujahs Eliſa,
Kas noſarmotã kalinã
Wehl daiſo laimes apgehrbã.

Lai laimes krohni dahwaju
Un dohmãs rohku paſneebu.
Bet launu lauſchu pſahpaſchan'
Man iſjauz katru wehleſchan'.

Tã jazihnahs ar behdahm ween.
Lai launas mehles ſemē leen!
Kad ſkangu azis apgulſees,
Tad kreetnas ſirdis preezafees.

Bet meitenitei apſohlu
Reiſ dahwahſ gohda ſihmiti,
Kas rahdihs dſihwoes zelau
Ar mirtu lapahm puſchlotu.

Un tad lai ſeed un kuplo ta,
Kas mani dohmãs ſweizina!
Reiſ atnahſ jantahs ſtundinas,
Kur weenofees diw's ſirſninas!

Fr. Gentels.

Gradi un seedi.

Webstule monam draugam Zehzim.

Kahdā laika-raftā lašiju garu raftu, kurā farastitajš teizahš sapni redsejis 21. gadu-simteni un kahds tad buhšchoht lauschu attihstifchanahš stahwoflis: wijs pagasta-flohlas buhšchoht pahwehrtas par gimnastijahm, Latweeschu waloda eezelta par pafauls walodu un daudš ziti tahdi brihnumi, kas tikai japnōs atrohdami. Schahdus japnošchanas brihnumus tew, wezais draugs, newaru pastahstih, bet pahr frohga-brihnumeem gan ko.

Muhfu tagadejai flohlai ir branga ehla un dubultneeks par flohlotaju, es faku „dubultneeks,” jo muhfu flohlotajš ir flohlmeisters un fcrihweris, kas neween scho dubultu amatu strahda, bet pee tam ari fawu peenahkumu frohgā ispilda, kur winšch ar preekšneekcem dser un plihē, tā ka daschreis behrni us flohlotaju un teefas-laudis us fcrihweri dabuhn kahdu stundinu ilgaki gaidiht. Es nu gan fperohš un fpahredošs us preekšchu, teem gaišmu preekšch azim zeldams un isflaidrodams flohlas labumu un frohga launumu; bet tas neko nelihds, jo frohga dšihwe teem falda, kur bairitis pluhst un zigari kuhp, un kur tik brangi war isleelitees bes strahdaschanas un puhleschanas, bes sinaschanas un mahzeschanas. Pahr to daudš nestahstifchu, ka daschs labs fainneeks, weenalga, waj fwehtdeenā waj darba deenā, fehđ frohgā, waj nu bitardi fpehledams, waj bairiti dserdams waj pee groka glahsites leelidamees, waj sihwo strehbdams; bet pahr deenestneekcem gan ko fajifchu. Deenastneeki, kas wišu nedetu gruhsti fuhri isstrahdajufchees, tee tatschu waretu fwehtdeenahm atpuhstees un to deenu gohdam pawadiht; bet kas to dohs! tee ari steepj us frohgu un usdšihwo faki, lihds galwa pilna un mazinšch tukšs, un flakta alus fastrehbuschees daschs labs ir pirmdeenā flims. Bet neba tikai fainneekcem un kalpeem frohgš mihtšch, ari meitas frohga dšihwi nesmahde. Tik lihds ka fwehtdeenahm faulite laischahš us noreeteschanu, te meitas fahf jaw knohstitees un pa reisahm us weenas kahjas danziški lehkt un pehdigi ailsz us frohgu, kur winas gar frohga-istabas feenahm stahw, kā Mihgas rohlpelni us rohtuscha platscha, un gaida us puifcheem, kas dantšchus isrihkoš. Us danzofchanu ari ilgi naw jagaida: kahds wijoles- jeb plehšchinu-fpehletajš lez faktā us kahda kubula dibenu jeb us galdu un fahf nu tšihfahkt un plehšchahkt, ka aušis ja-aishahsch. Wiši nu padohdahs besgaligai danzofchauai. Šihmji nofahrtst un fwihst, azis spihd un kwehlo, dailee lohzečki klanahš un lohlahs, kruhtis štrpraki elpo un širdis ahtraki pufst, drehbes gaijā lez no trakas danzofchanas un rinkt greefchanahš. No pahrliekas danzofchanas un trakofchanas peetufufchi eet atwehšinatees: zita fa-aufstejuše dabu kahfu, zita eefnas, zita zitu flahdi.

Reds, mihto Zehzi, tā eet pee mums ar frohga dšihwi: wehl naw pilnu gadu pee fainneeka nodšihwojufchi, te ari jaw gada lohne beigta un dascham ne kreetnas drehbes naw mugurā.

Janzis.

Kas nu melfis?

Pahr pehdigo pilš-jakti pee Hubertusstokas (Wahzijā) teef kahdai ahrsemes awisei schahds ihsti johzigs stahstinsch pasinohts, kura eesuhitajš issaka, ka notikumš efoht glufchi pateesiba.

Wahzijas keisars jutahš pehz minetas jaktš pabeigšchanas Schorshaidē newifai wefals un gribeja atpakat us pili kahjahm eet. Sakschu kehnišch un Meklenburg-Schwerines leelherzogs winu pawadija. Jaw pufjetu bija nogahjufchi, te Wahzijas keisars laikam zaur faflimschanu pa wisam nogura un augstee waldineeki fauja kahdu us Hubertusstoku braukdamu semneeku, lai tas winus pawedoht, ko ari semneeks labprahkt paklausija. Brauzohkt semneeks, newaredams fawu sūkahribu fawaldiht, prasija weenam is wineem: „Kas tad Juhs ihsti efat?” — „Es esmu Meklenburgas leelherzogs.” „Dho!” semneeks, tam netizedams, issauzahš, „un Juhs, kas tad Juhs tahdi efat?” winšch ohtram prasija. „Es esmu Sakschu kehnišch.” „Nu-nu!” semneeks fajija, arweenu wairak brihnedamees; „un Juhs?” winšch ari trescham prasija. „Es esmu Wahzu keisars.” „Tas tatschu par traku!” semneeks smehjahš; „un waj tad Juhs ar sinat, kungi, kas es esmu, es esmu Peršjas schahks. Es jaw ari waru laudim ko eemelst.”

To dširdejušchi tee ihstee waldineeki fahka flaki smeetees, bet semneeks wis nesmejhahš, bet kad winšch fawus kungus lihds pilei aishweda un schee eekschā eegahja, tad winšch dabuja sinahkt, ka winšch ween bij melfis. J. R.

Gohdigs fulainis.

„Sulain, waj Juhs Andreju wakarā ari scho galdu apdeenejat?”

„Ja!”

„Waj ne-efat kahdu kabatas nafi fanehmufchi, ko te us galda aismirsu.”

„Ne!”

„Waj pateesibu teizat?”

„Ja!”

„Labi; bet warbuht, ka kahds zits fulainis fanehmis, tad deht pasakat Juhsu beedreem, ka es atradejam rubli pateizibas algas dohschu.”

„Beenu rubli pateizibas algas?”

„Ja! kad man nafi dohs.”

„Luhgtu kungs Juhsu adresi, jo es pats to nafi fanehmu, man tagad naw wina lihds, rihtā to Zums aishnefifchu.”

—w—

Welta pamahzifchana.

Kahds tehns, fawu dehleku pee stahwa glumi nobraukata kalnina nokehris, kad schis paschulail ragutinu weetā tupus nofehdees, neko launa nedohmadams, meerigi schluhzhahš us leiju, — un to gribedams pahr to strahpeht, tam usbrehza: „Kakarari, es tew mahzifchu biffes plehst!”

Sehns (luhgdamees): „Mihtais tehtih, lai nu paleek, to jaw es itin brangi pats no fewis esmu eemahziješ.”

Tehns pahr schahdu sehna isrunu pafmejhahš un to palaida nestrahpetu wata. J. R.

Padohms.

Kad jaunās audses zenteenus esi peefmejhjis un wezu lauschu darbus isohbojis, tad nopelnisi apfmeekta newihstamo frohni. Tahmneeks.

Atbildedams redakteshs Ernst Plates.